

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sotilastiedustelusta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sotilastiedustelusta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 203/2017 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Puolustusvaliokunta (PuVM 9/2018 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että puolustusministeriö antaa puolustusvaliokunnalle selvityksen uuden sotilastiedustelua koskevan sääntelyn toimivuudesta vuoden 2020 loppuun mennessä.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

sotilastiedustelusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään Puolustusvoimien tiedustelutoiminnan (*sotilastiedustelu*) tarkoitukselta, viranomaisen tehtävistä ja toimivaltuuksista, päätöksenteosta sekä sotilastiedustelun ohjauksesta ja sotilastiedustelun valvonnasta puolustushallinnossa. Laissa säädetään myös tietoliikennetiedustelun teknisestä toteuttamisesta suojelupoliisin puolesta.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Siviilitiedustelusta säädetään poliisilain (872/2011) 5 a luvussa ja tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa annetussa laissa (/).

Puolustusvoimien rikostorjunnasta säädetään sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetussa laissa (255/2014).

Tiedustelutoiminnan valvonnasta säädetään tiedustelutoiminnan valvonnasta annetussa laissa (121/2019) ja eduskunnan työjärjestyksessä (40/2000). Henkilötietojen käsittelystä säädetään henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetussa laissa (332/2019).

3 §

Sotilastiedustelun tarkoitus

Sotilastiedustelun tarkoituksena on hankkia ja käsitellä tietoa Suomeen kohdistuvasta tai Suomen turvallisuusympäristön kannalta merkityksellisestä sotilaallisesta toiminnasta taikka 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua toiminnasta ylimmän valtio johdon päätöksenteon tukemiseksi ja seuraavien Puolustusvoimien tehtävien suorittamiseksi:

1) maa-alueen, vesialueen ja ilmatilan valvominen sekä alueellisen koskemattomuuden turvaaminen;

2) kansan elinmahdollisuuksien, perusoikeuksien ja valtio johdon toimintavapauden turvaaminen sekä laillisen yhteiskuntajärjestyksen puolustaminen;

3) osallistuminen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 222 artiklaan tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 42 artiklan 7 kohtaan perustuvaan apuun, aluevalvontayhteistyöhön tai muuhun kansainvälisen avun antamiseen ja kansainväliseen toimintaan;

4) osallistuminen kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan ja sotilastehtäviin muussa kansainvälisessä kriisinhallinnassa.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

4 §

Sotilastiedustelun kohteet

Sotilastiedustelun kohteena on seuraava toiminta, jos toiminta on luonteeltaan sotilaallista:

- 1) vieraan valtion asevoimien ja niihin rinnastuvien järjestäytyneiden joukkojen toiminta ja toiminnan valmistelu;
- 2) Suomen maanpuolustukseen kohdistuva tiedustelutoiminta;
- 3) joukkotuhoaseiden suunnittelu, valmistaminen, levittäminen ja käyttö;
- 4) vieraan valtion sotatarvikkeiden kehittäminen ja levittäminen;
- 5) kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta vakavasti uhkaava kriisi;
- 6) kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden turvallisuutta vakavasti uhkaava toiminta;
- 7) Suomen kansainvälisen avun antamisen ja kansainvälisen muun toiminnan turvallisuutta vakavasti uhkaava toiminta.

Lisäksi sotilastiedustelun kohteena on vieraan valtion toiminta tai muu sellainen toiminta, joka vakavasti uhkaa Suomen maanpuolustusta tai vaarantaa yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja.

5 §

Perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen

Sotilastiedusteluviranomaisen on kunnioitettava perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia sekä toimivaltuuksia käyttäessään valittava perusteltavissa olevista vaihtoehdoista se, joka parhaiten edistää näiden oikeuksien toteutumista.

6 §

Suhteellisuusperiaate

Sotilastiedustelun toimenpiteiden on oltava puolustettavia suhteessa tiedon hankinnalla saatavien tietojen tärkeyteen, tiedustelutehtävän kiireellisyyteen, tavoiteltavaan sotilastiedustelun päämäärään, sotilastiedustelun kohteeseen, muille tiedustelutoimenpiteen käytöstä aiheutuvaan oikeuksien rajoittamiseen sekä muihin asiaan vaikuttaviin seikkoihin. Lisäksi toimenpiteellä tulee olla riittävät tosiasialliset mahdollisuudet saavuttaa sotilastiedustelun hyväksyttävät päämäärät.

7 §

Vähimmän haitan periaate

Sotilastiedustelun toimivaltuuden käytöllä ei kenenkään oikeuksiin saa puuttua enempää eikä kenellekään saa aiheuttaa suurempaa vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi. Tiedon hankkimisessa ei saa puuttua luottamuksellisen viestin salaisuuteen muuten kuin mahdollisimman kohdennetusti ja rajoitetusti.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

8 §

Tarkoitussidonnaisuuden periaate

Sotilastiedustelun toimivaltuutta saadaan käyttää vain tässä laissa säädettyyn tarkoitukseen.

9 §

Syrjivän tiedustelutoiminnan kieltö

Sotilastiedustelun toimenpiteen kohdentaminen ei saa ilman hyväksyttävää perustetta perustua henkilöiden ikään, sukupuoleen, alkuperään, kansalaisuuteen, asuinpaikkaan, kieleen, uskontoon, vakaumukseen, mielipiteeseen, poliittiseen toimintaan, ammattiyhdistystoimintaan, perhe-suhteisiin, terveydentilaan, vammaisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai muuhun henkilöön liittyvään syyhyn.

10 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *hakuehdolla* tietoa, jonka perusteella tietoliikennetiedustelulla viestintäverkon osasta mahdollisimman rajatusti ja täsmällisesti valitaan tietoliikennetiedustelun kohteena oleva tietoliikenne ja puuttuminen luottamuksellisen viestin salaisuuden suojaan rajautuu tiedustelun tarkoituksen kannalta välttämättömään;

2) *hakuehtojen luokalla* samaa asiakokonaisuutta kuvaavia toisiinsa liittyviä hakuehtoja;

3) *kytkennän suorittajalla* julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain (10/2015) 6 §:ssä tarkoitettua verkko- ja infrastruktuuripalvelujen tuottajaa tai sen kokonaan omistamaa tytäryhtiötä;

4) *henkilöryhmällä* vähintään kolmen hengen muodostamaa tietyn ajan koossa pysyvää ja rakenteeltaan jäsentynyttä yhteenliittymää, joka toimii yhteistuumin tai yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi;

5) *sijaintitiedolla* sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 3 §:n 18 kohdassa tarkoitettua sijaintitietoa;

6) *teleyrityksellä* sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 27 kohdassa tarkoitettua teleyritystä;

7) *tiedonsiirtäjällä* tahoa, joka omistaa tai hallitsee Suomen rajan ylittävää viestintäverkon osaa;

8) *tiedustelumenetelmällä* 4 luvussa säädettyjä sotilastiedusteluviranomaisen toimivaltuuksia;

9) *tiedustelutehtävällä* pääesikunnan tiedustelupäällikön sotilastiedusteluviranomaiselle antamaa toimeksiantoa tiedustelutiedon hankkimiseksi 4 §:ssä tarkoitettua sotilastiedustelun kohteesta, joka perustuu ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerivaliokunnan ja tasavallan presidentin yhteisen kokouksen valmistelevasti käsittelemiin painopisteisiin tai 14 §:ssä tarkoitettuun tietopyyntöön;

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

10) *tietoliikennetiedustelulla* Suomen rajan viestintäverkossa ylittävään tietoliikenteeseen kohdistuvaa, tietoliikenteen automatisoituun erotteluun perustuvaa teknistä tiedonhankintaa sekä hankitun tiedon käsittelyä tiedustelutehtävän suorittamiseksi;

11) *tietoliikenteen teknisillä tiedoilla* muita kuin viestin sisältöön kuuluvia tietoliikenteen tietoja;

12) *tunnistamistiedolla* sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettuun käyttäjään tai mainitun pykälän 30 kohdassa tarkoitettuun tilaajaan yhdistettävissä olevaa viestiä koskevaa tietoa;

13) *valtiollisella toimijalla* vieraan valtion tunnistettua viranomaista tai sellaiseen rinnastuvaa toimijaa sekä tarkoitettun tahon palveluksessa olevaa tai sen määräyksessä ja ohjauksessa toimivaa tahoja;

14) *viestintäverkolla* toisiinsa liitetystä johtimista sekä laitteista muodostuvaa järjestelmää, joka on tarkoitettu viestien siirtoon tai jakeluun johtimella, radioaalloilla, optisesti tai muulla sähkömagneettisella tavalla;

15) *yhteisötilaajalla* sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 41 kohdassa tarkoitettua yhteisötilaajaa.

11 §

Sotilastiedusteluviranomaiset

Sotilastiedusteluviranomaisia ovat pääesikunta ja Puolustusvoimien tiedustelulaitos, jotka voivat hankkia tietoa tiedustelutehtävän suorittamiseksi siten kuin tässä laissa säädetään.

Sotilastiedustelutoiminnasta Maa-, Meri- ja Ilmavoimissa säädetään 60 §:ssä. Maa-, Meri- ja Ilmavoimat ovat sotilastiedustelutoiminnassa sotilastiedusteluviranomaisen alaisia.

Pääesikunnassa sotilastiedustelun tehtäviä hoitavat ja niihin liittyviä toimivaltuuksia käyttävät pääesikunnan sotilastiedusteluun määrätty virkamiehet.

12 §

Tiedustelumenetelmien käytön yleiset edellytykset

Tiedustelumenetelmän käytön yleisenä edellytyksenä on, että tiedustelumenetelmän käyttö on välttämätöntä ja että sillä voidaan perustellusti olettaa saatavan tärkeää tietoa tiedustelutehtävän kannalta. Jos tiedustelumenetelmä kohdistetaan valtiolliseen toimijaan, tiedustelumenetelmän käytön yleisenä edellytyksenä on, että tietojen saaminen on tarpeen tiedustelutehtävän kannalta.

Tässä laissa säädettyjä tiedustelumenetelmiä voidaan käyttää salassa niiden kohteilta.

Tiedustelumenetelmää ei saa kohdistaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan.

Tiedustelumenetelmän käyttö on lopetettava ennen päätöksessä tai luvassa mainitun määräajan päättymistä heti, kun käytön tarkoitus on saavutettu tai sen edellytyksiä ei enää ole.

Tiedustelumenetelmien käytön järjestämisestä sotilastiedusteluviranomaisessa, tiedustelumenetelmän käytöstä vastaavasta virkamiehestä ja tiedustelumenetelmää käyttävästä virkamiehestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

2 luku

Sotilastiedustelun ohjaus ja seuranta

13 §

Sotilastiedustelun ohjaus ja johtaminen

Ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa käsittelevän ministerivaliokunnan ja tasavallan presidentin yhteinen kokous käsittelee valmistelevasti sotilastiedustelun kohteita koskevat painopisteet.

Puolustusministeriö ohjaa sotilastiedustelua hallinnollisesti ja antaa 1 momentissa tarkoitetut valmistelevasti käsitellyt painopisteet Puolustusvoimille.

Pääesikunta johtaa sotilastiedustelutoimintaa noudattaen sotilastiedustelun painopisteitä.

14 §

Tietopyyntö

Edellä 13 §:n 1 momentissa tarkoitettujen painopisteiden mukaisia tietopyyntöjä sotilastiedustelun kohteista voivat tehdä pääesikunnalle tasavallan presidentti, valtioneuvoston kanslia, ulkoministeriö ja puolustusministeriö.

15 §

Tiedustelutoiminnan yhteensovittaminen

Sotilas- ja siviilitiedustelutoimintaa sovitetaan yhteen tasavallan presidentin, valtioneuvoston kanslian, ulkoministeriön, puolustusministeriön ja sisäministeriön kesken sekä tarvittaessa muiden ministeriöiden ja viranomaisten kesken.

Jos sotilastiedustelutoiminnalla arvioidaan olevan ulko- ja turvallisuuspoliittisia vaikutuksia, asia on valmistelevasti käsiteltävä 1 momentissa tarkoitettujen viranomaisten kesken.

Tiedustelutoiminnan yhteensovittamisen järjestämisestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

16 §

Sotilastiedustelun seuranta

Puolustusministeriö antaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa käsittelevän ministerivaliokunnan ja tasavallan presidentin yhteiselle kokoukselle selvityksen 13 §:n 1 momentissa tarkoitetuista painopisteistä kerran vuodessa tai ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa käsittelevän ministerivaliokunnan ja tasavallan presidentin yhteisen kokouksen pyynnöstä taikka omasta aloitteestaan.

Pääesikunta antaa vuosittain selvityksen puolustusministeriölle sotilastiedustelutoiminnasta, sen laadusta ja laajuudesta sekä sen kohdentumisesta. Selvitys on lisäksi annettava viivytyksettä puolustusministeriön sitä pyytäessä.

3 luku

Yhteistoiminta muiden viranomaisten kanssa ja kansainvälinen yhteistyö

17 §

Yhteistyö suojelupoliisin kanssa

Sotilastiedusteluviranomaisten on toimittava yhteistyössä suojelupoliisin kanssa tiedusteluviranomaisten tehtävien tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi sekä annettava suojelupoliisille tässä tarkoituksessa tarpeellisia tietoja sen estämättä, mitä salassapitovelvollisuudesta säädetään.

Sotilastiedusteluviranomaisen ja suojelupoliisin välisen yhteistyön järjestämisestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

18 §

Yhteistyö muiden viranomaisten sekä yritysten ja muiden yhteisöjen kanssa

Sotilastiedusteluviranomaisen on tarpeen mukaan toimittava yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa sotilastiedustelun tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi. Sotilastiedusteluviranomainen voi tehtävänsä toteuttamiseksi luovuttaa muille viranomaisille salassapitosäännösten estämättä muita tietoja kuin henkilötietoja, jos tietojen luovuttaminen on tarpeen maanpuolustuksen kannalta tai kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi. Henkilötietojen luovuttamisesta säädetään henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetussa laissa.

Sotilastiedusteluviranomainen voi salassapitosäännösten estämättä tehtävänsä toteuttamiseksi luovuttaa yrityksille ja muille yhteisöille tiedustelun menetelmien ja järjestelmien kehittämiseksi haittaohjelmaan liittyvän tunnistamistiedon tai luovuttaa muun kuin henkilötiedon, jos tietojen luovuttaminen on välttämätöntä Puolustusvoimien toiminnan tai kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi.

Tietojen luovuttamisesta rikostorjuntaan säädetään 79 ja 80 §:ssä.

Sotilastiedusteluviranomaisen ja muiden viranomaisten välisen yhteistyön järjestämisestä sekä yhteistyöhön osallistuvista tahoista ja niiden tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

19 §

Salaisen tiedonhankinnan yhteensovittaminen

Tässä laissa säädettyjen tiedustelumenetelmien käyttöä on tarvittaessa yhteensovitettava suojelupoliisin, sotilastiedusteluviranomaisen ja keskusrikospoliisin virkamiesten työturvallisuuden varmistamiseksi sekä salaisessa tiedonhankinnassa käytettävien taktisten ja teknisten menetelmien ja suunnitelmien paljastumisen estämiseksi.

Salaisen tiedonhankinnan yhteensovittamisen järjestämisestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

20 §

Kansainvälinen yhteistyö

Sotilastiedusteluviranomainen voi Suomen kansallisten etujen mukaisesti tehtäviinsä liittyen tai kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi:

- 1) vaihtaa muita tiedustelutietoja kuin henkilötietoja ulkomaisten tiedustelu- ja turvallisuuspalveluiden kanssa salassapitosäännösten estämättä, jos se on tarpeellista; ja
- 2) osallistua tiedustelutietojen hankkimiseen ja arvioimiseen liittyvään kansainväliseen yhteistoimintaan.

Jos yhteinen tiedonhankinta toteutetaan yhteistyössä sen valtion kanssa, jonka alueella tiedustelumenetelmiä on tarkoitus käyttää, sotilastiedusteluviranomaisen virkamiehen on noudatettava niitä rajoituksia ja ehtoja tiedustelumenetelmien käytölle, jotka kyseinen valtio asettaa.

Ulkomaisella toimivaltaisella virkamiehellä on pääesikunnan tiedustelupäällikön päätöksellä oikeus Suomen alueella sotilastiedusteluviranomaisen tehtävien hoitamiseksi toimia yhteistoiminnassa sotilastiedusteluviranomaisen virkamiehen kanssa ja tämän ohjauksessa ja valvonnassa käyttää 22, 24, 43, 47, 51 ja 66 §:ssä tarkoitettuja tiedustelumenetelmiä. Ulkomainen virkamies on velvollinen noudattamaan sotilastiedusteluviranomaisen hänelle antamia määräyksiä, rajoituksia ja ohjeita.

Pääesikunnan tiedustelupäällikkö päättää kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta ja tiedustelumenetelmien käytöstä.

Kansainvälinen yhteistyö on kielletty, jos on perusteltua aihetta epäillä, että jotakin henkilöä uhkaa yhteistyön tai tietojen luovuttamisen vuoksi kuolemanrangaistus, kidutus, muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu, vaino, mielivaltainen vapaudenriisto tai epäoikeudenmukainen oikeudenkäynti.

Tässä pykälässä tarkoitettussa tietojen luovuttamisessa ja vastaanottamisessa noudatetaan lisäksi, mitä siitä erikseen Suomea velvoittavissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätään tai kansainvälisistä tietoturvasuhteista annetussa laissa (588/2004) säädetään. Henkilötietojen luovuttamisesta säädetään henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetussa laissa.

21 §

Ulkomaisen virkamiehen virkavastuu

Rikoslain (39/1889) 16 luvun 20 §:n 4 momentissa, 21 luvun 18 §:ssä ja 40 luvun 12 §:n 4 momentissa säädetään mainittujen lukujen soveltamisesta tämän lain 20 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla Suomen alueella toimivan tai tiedustelumenetelmää Suomen alueella käyttävän ulkomaisen virkamiehen tekemään tai häneen kohdistuneeseen rikokseen, ellei Suomea velvoittavista kansainvälisistä sopimuksista muuta johdu.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

4 luku

Tiedustelumenetelmät

Suunnitelmallinen tarkkailu, peitelty tiedonhankinta ja tekninen tarkkailu

22 §

Tarkkailu ja suunnitelmallinen tarkkailu

Tarkkailulla tarkoitetaan tiettyyn henkilöön tai, jos tiettyä henkilöä ei voida yksilöidä, henkilöryhmään salaa kohdistettavaa havaintojen tekemistä tiedustelutarkoituksessa. Tarkkailussa voidaan rikoslain 24 luvun 6 §:n estämättä käyttää näköhavaintojen tekemiseen tai tallentamiseen kameraa tai muuta sellaista teknistä laitetta.

Suunnitelmallisella tarkkailulla tarkoitetaan muun kuin lyhytaikaisen tarkkailun kohdistamista henkilöön tai henkilöryhmään, jonka voidaan perustellusti olettaa liittyvän tiedustelutehtävään.

Sotilastiedusteluviranomainen saa tiedustelutehtävän suorittamiseksi kohdistaa 2 momentissa tarkoitettuun kohteeseen suunnitelmallista tarkkailua, jos sillä voidaan perustellusti olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys tietojen saamiseksi tiedustelutehtävän kannalta.

Teknistä laitetta ei saa käyttää rikoslain 24 luvun 11 §:ssä tarkoitettuun kotirauhan suojaamaan paikkaan kohdistuvassa tarkkailussa tai suunnitelmallisessa tarkkailussa.

23 §

Suunnitelmallisesta tarkkailusta päättäminen

Tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies päättää suunnitelmallisesta tarkkailusta.

Päätös suunnitelmallisesti tarkkailusta voidaan antaa enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Päätös suunnitelmallisesta tarkkailusta on tehtävä kirjallisesti. Päätöksessä on mainittava:

- 1) toimenpiteen perusteena oleva tiedustelutehtävä;
- 2) toimenpiteen kohteena oleva henkilö tai, jos tiettyä henkilöä ei voida yksilöidä, henkilöryhmä riittävästi yksilöitynä;
- 3) tosiseikat, joihin suunnitelmallisen tarkkailun edellytykset ja kohdistaminen perustuvat;
- 4) päätöksen voimassaoloaika;
- 5) suunnitelmallista tarkkailua johtava ja valvova tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt virkamies;
- 6) mahdolliset suunnitelmallisen tarkkailun rajoitukset ja ehdot.

24 §

Peitelty tiedonhankinta

Peitellyllä tiedonhankinnalla tarkoitetaan tiettyyn henkilöön tai, jos tiettyä henkilöä ei voida yksilöidä, henkilöryhmään kohdistuvaa lyhytkestoisessa vuorovaikutuksessa tapahtuvaa tiedon-

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

hankintaa, jossa sotilastiedusteluviranomaisen virkamiehen tehtävän salaamiseksi käytetään väärää, harhauttavia tai peiteltyjä tietoja.

Sotilastiedusteluviranomainen saa käyttää peiteltyä tiedonhankintaa tiedustelutehtävän suorittamiseksi.

25 §

Peittelystä tiedonhankinnasta päättäminen

Tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies päättää peittelystä tiedonhankinnasta.

Päätös peittelystä tiedonhankinnasta on tehtävä kirjallisesti. Päätöksessä on mainittava:

- 1) toimenpide ja sen tavoite sekä toimenpiteen perusteena oleva tiedustelutehtävä;
 - 2) toimenpiteen kohteena oleva henkilö tai, jos tiettyä henkilöä ei voida yksilöidä, henkilöryhmä riittävästi yksilöitynä;
 - 3) tosiseikat, joihin peitellyn tiedonhankinnan edellytykset ja kohdistaminen perustuvat;
 - 4) peiteltyä tiedonhankintaa johtava ja valvova tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt virkamies;
 - 5) toimenpiteen suunniteltu toteuttamisajankohta;
 - 6) mahdolliset peitellyn tiedonhankinnan rajoitukset ja ehdot.
- Päätöstä on olosuhteiden muuttuessa tarvittaessa tarkistettava.

Jos toimenpide ei siedä viivytystä, päätöstä peittelystä tiedonhankinnasta ei tarvitse laatia kirjallisesti ennen toimenpiteeseen ryhtymistä. Päätös on kuitenkin laadittava kirjallisesti viipymättä toimenpiteen jälkeen.

26 §

Tekninen kuuntelu

Teknisellä kuuntelulla tarkoitetaan rikoslain 24 luvun 5 §:n estämättä tapahtuvaa tietyn henkilön tai, jos tiettyä henkilöä ei voida yksilöidä, henkilöryhmän sellaisen keskustelun tai viestin, joka ei ole ulkopuolisten tietoon tarkoitettu ja johon keskustelun kuuntelija ei osallistu, kuuntelua, tallentamista ja muuta käsittelyä teknisellä laitteella, menetelmällä tai ohjelmistolla keskustelun tai viestin sisällön tai sen osapuolten toiminnan selvittämiseksi.

Sotilastiedusteluviranomainen saa kohdistaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävän tilan ulkopuolella olevaan henkilöön tai henkilöryhmään teknistä kuuntelua, jos sillä voidaan perustellusti olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys tietojen saamiseksi tiedustelutehtävän kannalta. Kuuntelu voidaan toteuttaa kohdistamalla se tilaan tai muuhun paikkaan, jossa tiedustelutehtävään liittyvän henkilön tai henkilöryhmän voidaan olettaa todennäköisesti oleskelevan tai käyvän.

27 §

Teknisestä kuuntelusta päättäminen

Tuomioistuin päättää teknisestä kuuntelusta tehtävään määrätyn tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtyneen sotilaslakimiehen tai muun virkamiehen vaatimuksesta, kun kuuntelu kohdistuu muussa rikoslain 24 luvun 11 §:ssä tarkoitettussa kotirauhan suojaamassa tilassa kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa olevaan henkilöön tai henkilöryhmään taikka vapautensa menettäneeseen henkilöön. Jos asia ei siedä viivytystä, tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies saa päättää teknisestä kuuntelusta siihen asti, kunnes tuomioistuin on ratkaissut luvan myöntämistä koskevan vaatimuksen. Asia on saatettava tuomioistuimen ratkaistavaksi heti, kun se on mahdollista, kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluttua keinon käytön aloittamisesta.

Tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies päättää muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta teknisestä kuuntelusta.

Lupa voidaan antaa ja päätös tehdä enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Teknistä kuuntelua koskevassa vaatimuksessa ja päätöksessä on mainittava:

- 1) toimenpiteen perusteena oleva tiedustelutehtävä;
- 2) toimenpiteen kohteena oleva henkilö tai, jos tiettyä henkilöä ei voida yksilöidä, henkilöryhmä riittävästi yksilöitynä taikka tila tai muu paikka;
- 3) tosiseikat, joihin teknisen kuuntelun edellytykset ja kohdistaminen perustuvat;
- 4) luvan voimassaolo kellonajan tarkkuudella;
- 5) teknistä kuuntelua johtava ja valvova tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt virkamies;
- 6) mahdolliset teknisen kuuntelun rajoitukset ja ehdot.

28 §

Tekninen katselu

Teknisellä katselulla tarkoitetaan rikoslain 24 luvun 6 §:n estämättä tapahtuvaa tietyn henkilön tai, jos tiettyä henkilöä ei voida yksilöidä, henkilöryhmän taikka tilan tai muun paikan tarkkailua tai tallentamista kameralla tai muulla sellaisella paikkaan sijoitetulla teknisellä laitteella, menetelmällä tai ohjelmistolla.

Sotilastiedusteluviranomainen saa kohdistaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävän tilan ulkopuolella olevaan henkilöön tai henkilöryhmään teknistä katselua, jos sillä voidaan perustellusti olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys tietojen saamiseksi tiedustelutehtävän kannalta. Katselu voidaan toteuttaa kohdistamalla se tilaan tai muuhun paikkaan, jossa kohteena olevan henkilön tai henkilöryhmän voidaan olettaa todennäköisesti oleskelevan tai käyvän.

29 §

Teknisestä katselusta päättäminen

Tuomioistuin päättää teknisestä katselusta tehtävään määrätyn tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtyneen sotilaslakimiehen tai muun virkamiehen vaatimuksesta, kun katselu

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

kohdistuu muuhun rikoslain 24 luvun 11 §:ssä tarkoitettuun kotirauhan suojaamaan tilaan kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan taikka vapautensa menettäneeseen henkilöön. Jos asia ei siedä viivytystä, tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies saa päättää teknisestä katselusta siihen asti, kunnes tuomioistuin on ratkaissut luvan myöntämistä koskevan vaatimuksen. Asia on saatettava tuomioistuimen ratkaistavaksi heti, kun se on mahdollista, kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluttua keinon käytön aloittamisesta.

Tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies päättää muusta kuin 1 momentissa tarkoitettua teknisestä katselusta.

Lupa voidaan antaa ja päätös tehdä enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Teknistä katselua koskevassa vaatimuksessa ja päätöksessä on mainittava:

- 1) toimenpiteen perusteena oleva tiedustelutehtävä;
- 2) toimenpiteen kohteena oleva henkilö tai, jos tiettyä henkilöä ei voida yksilöidä, henkilöryhmä riittävästi yksilöitynä taikka tila tai muu paikka;
- 3) tosiseikat, joihin teknisen katselun edellytykset ja kohdistaminen perustuvat;
- 4) luvan voimassaolo kellonajan tarkkuudella;
- 5) teknistä katselua johtava ja valvova tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt virkamies;
- 6) mahdolliset teknisen katselun rajoitukset ja ehdot.

30 §

Tekninen seuranta

Teknisellä seurannalla tarkoitetaan esineen, aineen tai omaisuuden liikkumisen seurantaa siihen erikseen sijoitettavalla tai siinä jo olevalla radiolähettimellä tai muulla sellaisella teknisellä laitteella taikka menetelmällä tai ohjelmistolla.

Sotilastiedusteluviranomainen saa kohdistaa teknistä seurantaa esineeseen, aineeseen tai omaisuuteen taikka tiedustelutehtävään liittyvän henkilön oletettavasti hallussa olevaan tai käyttämään esineeseen, aineeseen tai omaisuuteen tiedustelutehtävän suorittamiseksi.

Jos teknisen seurannan tarkoituksena on seurata henkilön liikkumista sijoittamalla seurantalaitte hänen yllään oleviin vaatteisiin tai mukanaan olevaan esineeseen (*henkilön tekninen seuranta*), saadaan toimenpide suorittaa vain, jos sillä voidaan perustellusti olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys tietojen saamiseksi tiedustelutehtävän kannalta.

31 §

Teknisestä seurannasta päättäminen

Tuomioistuin päättää henkilön teknisestä seurannasta tehtävään määrätyn tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtyneen sotilaslakimiehen tai muun virkamiehen vaatimuksesta. Jos asia ei siedä viivytystä, sotilastiedusteluviranomaisen tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies päättää henkilön teknisestä seurannasta siihen asti, kunnes tuomioistuin on ratkaissut luvan myöntämistä koskevan vaatimuksen. Asia on saatettava tuomioistuimen ratkaistavaksi heti, kun se on mahdollista, kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluttua tiedustelumenetelmän käytön aloittamisesta.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

Sotilastiedusteluviranomaisen tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies päättää muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta teknisestä seurannasta.

Lupa voidaan antaa tai päätös tehdä enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Teknistä seurantaa koskevassa vaatimuksessa ja päätöksessä on mainittava:

- 1) toimenpiteen perusteena oleva tiedustelutehtävä;
- 2) toimenpiteen kohteena olevan henkilö taikka esine, aine tai omaisuus;
- 3) tosiseikat, joihin teknisen seurannan edellytykset ja kohdistaminen perustuvat;
- 4) luvan voimassaoloaika kellonajan tarkkuudella;
- 5) teknistä seurantaa johtava ja valvova tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt virkamies;
- 6) mahdolliset teknisen seurannan rajoitukset ja ehdot.

32 §

Tekninen laitetarkkailu

Teknisellä laitetarkkailulla tarkoitetaan tietokoneen tai muun vastaavan teknisen laitteen taikka sen ohjelmiston toiminnan, sisältämien tietojen tai yksilöintitietojen muuta kuin yksinomaan aistinvaraista tarkkailua, tallentamista tai muuta käsittelyä tiedustelutehtävän kannalta tarpeellisen seikan selvittämiseksi.

Teknisellä laitetarkkailulla ei saa hankkia tietoa välitettävänä olevasta 34 §:ssä tarkoitettusta viestistä tai sen tunnistamistiedoista.

Sotilastiedusteluviranomaiselle voidaan antaa lupa valtiollisen toimijan tekniseen laitetarkkailuun tiedustelutehtävän suorittamiseksi.

Sotilastiedusteluviranomaiselle voidaan antaa lupa muun kuin valtiollisen toimijan tekniseen laitetarkkailuun, jos sillä voidaan perustellusti olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys tietojen saamiseksi tiedustelutehtävän kannalta. Sotilastiedusteluviranomainen voi kohdistaa teknistä laitetarkkailua tiedustelutehtävään liittyvän henkilön todennäköisesti käyttämään tietokoneeseen tai muuhun vastaavaan tekniseen laitteeseen taikka sen ohjelmiston toimintaan.

33 §

Teknisestä laitetarkkailusta päättäminen

Tuomioistuimien päätös tekniestä laitetarkkailusta tehtävään määrätyn tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtyneen sotilaslakimiehen tai muun virkamiehen vaatimuksesta. Jos asia ei siedä viivytystä, tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies saa päättää teknisestä laitetarkkailusta siihen asti, kunnes tuomioistuimien ratkaissut luvan myöntämistä koskevan vaatimuksen. Asia on saatettava tuomioistuimen ratkaistavaksi heti, kun se on mahdollista, kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluttua tiedustelumenetelmän käytön aloittamisesta.

Lupa voidaan antaa enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Teknistä laitetarkkailua koskevassa vaatimuksessa ja päätöksessä on mainittava:

- 1) toimenpiteen perusteena oleva tiedustelutehtävä;
- 2) toimenpiteen kohteena oleva tekninen laite tai ohjelmisto;

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

- 3) tosiseikat, joihin teknisen laitetarkkailun edellytykset ja kohdistaminen perustuvat;
- 4) luvan voimassaoloaika kellonajan tarkkuudella;
- 5) teknistä laitetarkkailua johtava ja valvova tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt virkamies;
- 6) mahdolliset teknisen laitetarkkailun rajoitukset ja ehdot.

Tiedustelu televerkoissa

34 §

Telekuuntelu

Telekuuntelulla tarkoitetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 43 kohdassa tarkoitetun yleisen viestintäverkon tai siihen liitetyn viestintäverkon tai muun viestiyhteyden kautta teleosoitteeseen tai telepäätelaitteeseen vastaanotettavan taikka siitä lähetetyn viestin kuuntelua, tallentamista ja muuta käsittelyä viestin sisällön ja siihen liittyvien tunnistamistietojen selvittämiseksi. Telekuuntelua saadaan kohdistaa vain siltä henkilöltä lähtöisin olevaan tai sellaiselle henkilölle tarkoitettuun viestiin, jonka voidaan perustellusti olettaa liittyvän tiedustelutehtävään.

Sotilastiedusteluviranomaiselle voidaan antaa lupa valtiollisen toimijan telekuunteluun tiedustelutehtävän suorittamiseksi.

Sotilastiedusteluviranomaiselle voidaan antaa lupa muun kuin valtiollisen toimijan telekuunteluun, jos sillä voidaan perustellusti olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys tietojen saamiseksi tiedustelutehtävän kannalta.

35 §

Tietojen hankkiminen telekuuntelun sijasta

Jos on todennäköistä, että 34 §:ssä tarkoitettua viestiä ja siihen liittyviä tunnistamistietoja ei ole enää saatavissa telekuuntelulla, sotilastiedusteluviranomaiselle voidaan antaa lupa tietojen hankkimiseen teleyrityksen tai yhteisötilaajan hallusta 34 §:ssä säädetyillä edellytyksillä.

Jos tietojen hankkiminen kohdistetaan viestin sisällön selvittämiseksi telepäätelaitteeseen välittömästi yhteydessä olevaan viestin lähettämiseen ja vastaanottamiseen soveltuvaan henkilökohtaiseen tekniseen laitteeseen tai tällaisen laitteen ja telepäätelaitteen väliseen yhteyteen, sotilastiedusteluviranomaiselle voidaan antaa lupa tietojen hankkimiseen telekuuntelun sijasta, jos 34 §:ssä säädetyt edellytykset täyttyvät.

36 §

Telekuuntelusta ja muusta vastaavasta tietojen hankkimisesta päättäminen

Tuomioistuimien päättää telekuuntelusta ja tietojen hankkimisesta telekuuntelun sijasta tehtävään määrätyn tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtyneen sotilaslakimiehen tai muun virkamiehen vaatimuksesta.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

Lupa telekuunteluun tai telekuuntelun sijasta toimitettavaan tietojen hankkimiseen voidaan antaa enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan. Silloin, kun toimenpiteen kohteena on henkilö, lupa voidaan antaa enintään kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Telekuuntelua ja tietojen hankkimista telekuuntelun sijasta koskevassa vaatimuksessa ja päätöksessä on mainittava:

- 1) toimenpiteen perusteena oleva tiedustelutehtävä;
- 2) toimenpiteen kohteena oleva henkilö, teleosoite tai telepäätelaitte;
- 3) tosiseikat, joihin telekuuntelun tai tietojen hankkimisen telekuuntelun sijasta edellytykset ja kohdistaminen perustuvat;
- 4) telekuuntelua tai tietojen hankkimista telekuuntelun sijasta koskevan luvan voimassaoloaika kellonajan tarkkuudella;
- 5) telekuuntelua tai tietojen hankkimista telekuuntelun sijasta johtava ja valvova tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt virkamies;
- 6) mahdolliset telekuuntelun tai tietojen hankkimisen telekuuntelun sijasta rajoitukset ja ehdot.

37 §

Televalvonta

Televalvonnalla tarkoitetaan tunnistamistietojen hankkimista viestistä, joka on lähetetty viestintäverkkoon kytketystä teleosoitteesta tai telepäätelaitteesta taikka vastaanotettu tällaiseen osoitteeseen tai laitteeseen, sekä teleosoitteen tai telepäätelaitteen sijaintitiedon hankkimista.

Sotilastiedusteluviranomaiselle voidaan antaa lupa valtiollisen toimijan hallussa olevaan tai sen muuten käyttämän teleosoitteen tai telepäätelaitteen televalvontaan tiedustelutehtävän suorittamiseksi.

Sotilastiedusteluviranomaiselle voidaan antaa lupa muun kuin valtiollisen toimijan hallussa olevaan tai hänen muuten käyttämän teleosoitteen tai telepäätelaitteen televalvontaan, jos sillä voidaan perustellusti olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys tietojen saamiseksi tiedustelutehtävän kannalta.

38 §

Televalvonnasta päättäminen

Tuomioistuin päättää televalvonnasta tehtävään määrätyn tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtyneen sotilaslakimiehen tai muun virkamiehen vaatimuksesta. Jos televalvontaa koskeva asia ei siedä viivytystä, tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies saa päättää televalvonnasta siihen asti, kunnes tuomioistuin on ratkaissut luvan myöntämistä koskevan vaatimuksen. Asia on saatettava tuomioistuimen ratkaistavaksi heti, kun se on mahdollista, kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluttua keinoon käytön aloittamisesta.

Sotilastiedusteluviranomainen saa kohdistaa televalvontaa henkilön suostumuksella tämän hallinnassa olevaan teleosoitteeseen tai telepäätelaitteeseen tiedustelutehtävän suorittamiseksi.

Pääesikunnan tiedustelupäällikkö taikka tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies päättää 2 momentissa tarkoitetusta televalvonnasta.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

Lupa voidaan antaa ja päätös tehdä enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan ja lupa tai päätös voi koskea myös luvan antamista tai päätöksen tekemistä edeltänyttä määrättyä aikaa, joka voi olla kuutta kuukautta pidempi.

Televalvontaa koskevassa vaatimuksessa ja päätöksessä on mainittava:

- 1) toimenpiteen perusteena oleva tiedustelutehtävä ja toimenpiteen tavoite;
- 2) toimenpiteen kohteena oleva henkilö, teleosoite tai telepääteläite;
- 3) tosiseikat, joihin televalvonnan edellytykset ja kohdistaminen perustuvat;
- 4) luvan voimassaoloaika kellonajan tarkkuudella;
- 5) televalvontaa johtava ja valvova tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt virkamies;
- 6) mahdolliset televalvonnan rajoitukset ja ehdot.

39 §

Tukiasematietojen hankkiminen

Tukiasematietojen hankkimisella tarkoitetaan tiedon hankkimista tietyn tukiaseman kautta telejärjestelmään kirjautuneista tai kirjautuvista telepääteläitteistä ja teleosoitteista.

Sotilastiedusteluviranomaiselle voidaan antaa lupa tiedustelutehtävän kannalta merkittävien tukiasematietojen hankkimiseen.

40 §

Tukiasematietojen hankkimisesta päättäminen

Tuomioistuimien päättää tukiasematietojen hankkimisesta tehtävään määrätyn tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtyneen sotilaslakimiehen tai muun virkamiehen vaatimuksesta. Jos asia ei siedä viivytystä, tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies saa päättää tukiasematietojen hankkimisesta siihen asti, kunnes tuomioistuimien on ratkaissut luvan myöntämistä koskevan vaatimuksen. Asia on saatettava tuomioistuimen ratkaistavaksi heti, kun se on mahdollista, kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluttua tiedustelumenetelmien käytön aloittamisesta.

Lupa voidaan antaa ja päätös tehdä enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan. Jos lupa tai päätös koskee luvan antamista tai päätöksen tekemistä edeltänyttä määrättyä aikaa, voi se olla kuutta kuukautta pidempi.

Tukiasematietojen hankkimista koskevassa vaatimuksessa ja päätöksessä on mainittava:

- 1) toimenpiteen perusteena oleva tiedustelutehtävä ja toimenpiteen tavoite;
- 2) tukiasema, jota lupa koskee;
- 3) tosiseikat, joihin tukiasematietojen hankkimisen edellytykset ja kohdistaminen perustuvat;
- 4) ajanjakso, jota lupa koskee;
- 5) tukiasematietojen hankkimista johtava ja valvova tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt virkamies;
- 6) mahdolliset tukiasematietojen hankkimisen rajoitukset ja ehdot.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

41 §

Teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkiminen

Sotilastiedusteluviranomainen saa tiedustelutehtävän suorittamiseksi hankkia teknisellä laitteella teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitiedot.

Liikenne- ja viestintävirasto tarkastaa, ettei tekninen laite ominaisuuksiensa vuoksi aiheuttaa haitallista häiriötä yleisen viestintäverkon laitteille tai palveluille. Teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkimisesta päättää tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies.

42 §

Laitteen, menetelmän tai ohjelmiston asentaminen ja poisottaminen

Sotilastiedusteluviranomaisen palveluksessa olevalla virkamiehellä on oikeus sijoittaa telekuunteluun, tietojen hankkimiseen telekuuntelun sijasta, televalvontaan, tekniseen kuunteluun, tekniseen katseluun, tekniseen seurantaan tai tekniseen laitetarkkailuun käytettävä laite, menetelmä tai ohjelmisto toimenpiteen kohteena olevaan esineeseen, aineeseen, omaisuuteen, tilaan tai muuhun paikkaan taikka tietojärjestelmään, jos mainitun tiedustelumenetelmän käyttö sitä edellyttää. Sotilastiedusteluviranomaisen virkamiehellä on tällöin oikeus laitteen, menetelmän tai ohjelmiston asentamiseksi, käyttöön ottamiseksi ja poistamiseksi salaa mennä edellä mainittuihin kohteisiin tai tietojärjestelmään sekä kiertää, purkaa tai muulla vastaavalla tavalla tilapäisesti ohittaa kohteen tai tietojärjestelmän suojaus tai haitata sitä. Laitteen, menetelmän tai ohjelmiston asentaminen tai sen poisottaminen ei saa tapahtua pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Peitetoiminta ja valeosto

43 §

Peitetoiminta

Peitetoiminnalla tarkoitetaan tiettyyn henkilöön tai hänen toimintaansa taikka, jos tiettyä henkilöä ei voida yksilöidä, henkilöryhmään tai sen toimintaan kohdistuvaa suunnitelmallista tiedonhankintaa käyttämällä soluttautumista, jossa tiedonhankinnan edellyttämän luottamuksen hankkimiseksi tai tiedonhankinnan paljastumisen estämiseksi käytetään vääriä, harhauttavia tai peiteltyjä tietoja tai rekisterimerkintöjä taikka valmistetaan tai käytetään vääriä asiakirjoja.

Sotilastiedusteluviranomainen saa kohdistaa henkilöön tai henkilöryhmään peitetoimintaa, jos tiedustelutehtävän kohteena oleva toiminta on suunnitelmallista, järjestäytynyttä tai ammattimaista taikka toiminnan ennakoidaan olevan jatkuvaa tai toistuvaa.

Sotilastiedustelun viranomaisilla on oikeus kohdistaa henkilöön tai henkilöryhmään peitetoimintaa tietoverkossa, jos sillä voidaan perustellusti olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys tietojen saamiseksi tiedustelutehtävän kannalta.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

44 §

Peitetoimintaa koskeva esitys ja suunnitelma

Peitetoimintaa koskevassa esityksessä on mainittava:

- 1) toimenpiteen esittäjä;
- 2) tiedonhankinnan kohteena oleva henkilö tai, jos tiettyä henkilöä ei voida yksilöidä, henkilöryhmä riittävästi yksilöitynä;
- 3) toimenpiteen perusteena oleva tiedustelutehtävä;
- 4) peitetoiminnan tavoite;
- 5) peitetoiminnan tarpeellisuus;
- 6) muut peitetoiminnan edellytysten arviointia varten tarvittavat tiedot.

Peitetoiminnan toteuttamisesta on laadittava kirjallinen suunnitelma, jonka tulee sisältää peitetoimintaa koskevan päätöksenteon ja peitetoiminnan toteuttamisen kannalta oleelliset ja riittävän yksityiskohtaiset tiedot. Suunnitelmaa on olosuhteiden muuttuessa tarvittaessa tarkistettava.

45 §

Peitetoiminnasta päättäminen

Pääesikunnan tiedustelupäällikkö päättää peitetoiminnasta. Yksinomaan tietoverkossa toteuttavasta peitetoiminnasta päättää tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies.

Peitetoimintaa koskeva päätös voidaan antaa enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Päätös peitetoiminnasta on tehtävä kirjallisesti. Päätöksessä on mainittava:

- 1) toimenpiteen esittäjä;
- 2) peitetoiminnan toteuttamisesta vastaava tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt virkamies;
- 3) tunnistetiedot peitetoiminnan suorittavista virkamiehistä;
- 4) toimenpiteen perusteena oleva tiedustelutehtävä;
- 5) tiedonhankinnan kohteena oleva henkilö tai, jos tiettyä henkilöä ei voida yksilöidä, henkilöryhmä riittävästi yksilöitynä;
- 6) tosiseikat, joihin peitetoiminnan edellytykset ja kohdistaminen perustuvat;
- 7) peitetoiminnan tavoite ja toteuttamissuunnitelma;
- 8) päätöksen voimassaoloaika;
- 9) peitetoiminnan mahdolliset rajoitukset ja ehdot.

Päätöstä on olosuhteiden muuttuessa tarvittaessa tarkistettava. Peitetoiminnan lopettamisesta on tehtävä kirjallinen päätös.

46 §

Rikoksentekokielto

Peitetoimintaa suorittava sotilastiedusteluviranomaisen virkamies ei saa tehdä rikosta eikä aloittaa rikoksen tekemiseen.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

Jos peitetoimintaa suorittava sotilastiedusteluviranomaisen virkamies tekee liikenneriikkomuksen, järjestysrikkomuksen tai muun niihin rinnastettavan rikoksen, josta on säädetty rangaistukseksi rikesakko, hän on rangaistusvastuusta vapaa, jos teko on ollut välttämätön peitetoiminnan tavoitteen saavuttamiseksi tai tiedonhankinnan paljastumisen estämiseksi.

47 §

Valeosto

Valeostolla tarkoitetaan sotilastiedusteluviranomaisen tekemää esineen, aineen, omaisuuden tai palvelun ostotarjousta tai ostoa, jonka tavoitteena on saada sotilastiedusteluviranomaisen haltuun tai löytää tiedustelutehtävään liittyvä esine, aine tai omaisuus.

Sotilastiedusteluviranomainen saa tehdä valeoston.

Valeoston toteuttaja saa tehdä vain sellaista tiedonhankintaa, joka on välttämätöntä valeoston toteuttamiseksi. Valeosto on toteutettava siten, ettei se saa kohteena olevaa tai muuta henkilöä tekemään rikosta, jota hän ei muuten tekisi.

48 §

Valeostosta päättäminen

Pääesikunnan tiedustelupäällikkö päättää valeostosta. Yksinomaan yleisön saataville toimitetusta myyntitarjouksesta tehtävästä valeostosta saa päättää myös tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies.

Valeostoa koskeva päätös voidaan antaa enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Päätös valeostosta on tehtävä kirjallisesti. Päätöksessä on mainittava:

- 1) toimenpiteen perusteena oleva tiedustelutehtävä;
- 2) valeoston kohteena oleva henkilö;
- 3) tosiseikat, joihin valeoston edellytykset ja kohdistaminen perustuvat;
- 4) valeoston kohteena oleva esine, aine, omaisuus tai palvelu;
- 5) valeoston tarkoitus;
- 6) päätöksen voimassaoloaika;
- 7) valeoston suorittamista johtava ja valvova tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt virkamies;
- 8) mahdolliset valeoston rajoitukset ja ehdot.

49 §

Valeoston toteuttamista koskeva suunnitelma

Valeoston toteuttamisesta on laadittava kirjallinen suunnitelma, jos se on tarpeen toiminnan laajuuden tai muun vastaavan syyn vuoksi.

Valeoston toteuttamista koskevaa suunnitelmaa on olosuhteiden muuttuessa tarvittaessa tarkistettava.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

50 §

Valeoston toteuttamista koskeva päätös

Päätös valeoston toteuttamisesta on tehtävä kirjallisesti. Päätöksen tekee valeoston toteuttamisesta vastaava tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt virkamies.

Päätöksessä on mainittava:

- 1) valeostosta päättänyt sotilastiedusteluviranomaisen tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies sekä päätöksen antopäivä ja sisältö;
- 2) tunnistetiedot valeoston suorittavista sotilastiedusteluviranomaisen virkamiehistä;
- 3) selvitys siitä, miten on varmistuttu, että valeosto ei saa sen kohteena olevaa tai muuta henkilöä tekemään rikosta, jota hän ei muuten tekisi;
- 4) mahdolliset valeoston rajoitukset ja ehdot.

Jos toimenpide ei siedä viivytystä, päätöstä ei tarvitse laatia kirjallisesti ennen valeostoon ryhtymistä. Päätös on kuitenkin laadittava kirjallisesti viipymättä valeoston jälkeen.

Valeoston toteuttamista koskevaa päätöstä on olosuhteiden muuttuessa tarvittaessa tarkistettava.

Tietolähdetoiminta

51 §

Tietolähdetoiminta

Tietolähdetoiminnalla tarkoitetaan muuta kuin satunnaista luottamuksellista, tiedustelutehtävien hoitamiseksi merkityksellisten tietojen vastaanottamista suomalaisen viranomaisen ulkopuoliselta henkilöltä (*tietolähde*).

Sotilastiedusteluviranomainen saa pyytää tähän tarkoitukseen hyväksyttyä, henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopivaa, rekisteröityä ja tiedonhankintaan suostunutta tietolähdettä hankkimaan 1 momentissa tarkoitettuja tietoja (*tietolähteen ohjattu käyttö*), jos tietolähteen ohjatulla käytöllä voidaan perustellusti olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys tietojen saamiseksi tiedustelutehtävän kannalta.

Tietolähteen ohjatussa käytössä tietoja ei saa pyytää hankittavaksi sellaisella tavalla, joka edellyttäisi viranomaiselle kuuluvien toimivaltuuksien käyttöä tai joka vaarantaisi tietolähteen tai muun henkilön hengen tai terveyden. Ennen tietolähteen ohjattua käyttöä tietolähteelle on tehtävä selkoa hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä erityisesti hänelle lain mukaan sallitusta ja kielletystä toiminnasta. Tietolähteen turvallisuudesta on tarpeen mukaan huolehdittava tiedonhankinnan aikana ja sen jälkeen.

Tietolähdetoimintaa koskevat tiedot voidaan tallettaa henkilörekisteriin. Tietojen käsittelystä säädetään henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetussa laissa.

Tietolähteen turvaamisesta säädetään 78 §:ssä.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

52 §

Palkkion maksu tietolähteelle

Rekisteröidylle tietolähteelle voidaan maksaa palkkio. Perustellusta syystä palkkio voidaan maksaa myös rekisteröimättömälle tietolähteelle. Palkkion veronalaisuudesta säädetään erikseen.

53 §

Tietolähteen ohjatusta käytöstä päättäminen

Pääesikunnan tiedustelupäällikkö päättää tietolähteen ohjatusta käytöstä.

Tietolähteen ohjattua käyttöä koskeva päätös voidaan antaa enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Päätös tietolähteen ohjatusta käytöstä on tehtävä kirjallisesti. Päätöksessä on mainittava:

- 1) toimenpiteen esittäjä;
- 2) tiedonhankinnan toteuttamisesta vastaava sotilastiedusteluviranomaisen tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt virkamies;
- 3) tunnistetiedot tietolähteestä;
- 4) toimenpiteen perusteena oleva tiedustelutehtävä;
- 5) tiedonhankinnan tavoite ja toteuttamissuunnitelma;
- 6) päätöksen voimassaoloaika;
- 7) mahdolliset tietolähteen ohjatun käytön rajoitukset ja ehdot.

Päätöstä on olosuhteiden muuttuessa tarvittaessa tarkistettava. Tietolähteen ohjatun käytön lopettamisesta on tehtävä kirjallinen päätös.

Paikkatiedustelu ja jäljentäminen

54 §

Paikkatiedustelu

Paikkatiedustelulla tarkoitetaan muussa kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tai tilassa, jossa tiedustelun kohteeksi on syytä olettaa joutuvan tietoa, josta oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 11, 13, 14, 16, 20 tai 21 §:n tai 22 §:n 2 momentin mukaan on velvollisuus tai oikeus kieltäytyä todistamasta, toimitettavaa tiedustelua esineen, omaisuuden, asiakirjan, tiedon tai seikan löytämiseksi.

Sotilastiedusteluviranomaiselle voidaan antaa lupa paikkatiedusteluun tiedustelutehtävän suorittamiseksi.

55 §

Paikkatiedustelusta päättäminen

Tuomioistuin päättää paikkatiedustelusta, kun se kohdistuu muuhun kotirauhan suojaamaan paikkaan kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan tai paikkaan, johon ei ole yleis-

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

tä pääsyä tai yleinen pääsy siihen on rajoitettu tai estetty paikkatiedustelun toimittamisajankohdasta, tehtävään määrätyn tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtyneen sotilaslakimiehen tai muun virkamiehen vaatimuksesta.

Jos 1 momentissa tarkoitettu asia ei siedä viivytystä, pääesikunnan tiedustelupäällikkö tai tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies saa päättää paikkatiedustelusta siihen asti, kunnes tuomioistuin on ratkaissut luvan myöntämistä koskevan vaatimuksen. Asia on saatettava tuomioistuimen ratkaistavaksi heti, kun se on mahdollista, kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluttua keinon käytön aloittamisesta.

Pääesikunnan tiedustelupäällikkö tai tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies päättää muusta kuin 1 momentissa tarkoitusta paikkatiedustelusta.

Lupa voidaan antaa ja päätös tehdä enintään kuukaudeksi kerrallaan.

Paikkatiedustelua koskevassa vaatimuksessa tai päätöksessä on riittävällä tarkkuudella yksilöitävä:

- 1) toimenpiteen perusteena oleva tiedustelutehtävä;
- 2) paikkatiedustelun kohteena oleva paikka;
- 3) ne tosiseikat, joiden perusteella paikkatiedustelun edellytysten katsotaan olevan olemassa;
- 4) mahdollisuuksien mukaan se, mitä paikkatiedustelulla pyritään löytämään;
- 5) mahdolliset paikkatiedustelun rajoitukset.

Asian kiireellisyyden sitä edellyttäessä paikkatiedustelua koskeva päätös saadaan kirjata paikkatiedustelun toimittamisen jälkeen.

56 §

Jäljentäminen

Sotilastiedusteluviranomaisella on oikeus jäljentää asiakirja tai esine tiedustelutehtävän suorittamiseksi.

Jäljentämisen kohdistuessa muun kuin valtiollisen toimijan viestiin, edellytyksenä on, että sillä voidaan perustellusti olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys tietojen saamiseksi tiedustelutehtävän kannalta.

57 §

Lähetyksen jäljentäminen

Sotilastiedusteluviranomaisella on oikeus jäljentää kirje tai muu lähetyksen ennen sen saapumista vastaanottajalle.

Lähetyksen jäljentämisen kohdistuessa muun kuin valtiollisen toimijan viestiin, edellytyksenä on, että sillä voidaan perustellusti olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys tietojen saamiseksi tiedustelutehtävän kannalta.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

58 §

Lähetysten pysäyttäminen jäljentämistä varten

Jos on syytä olettaa, että kirje tai muu lähetys, joka voidaan jäljentää, on tulossa postin toimipisteeseen, rautatieliikennepaikkaan tai sen osaan tai lähetysten kuljetusta ammatikseen liikennöinnin yhteydessä tai muuten harjoittavan toimipaikkaan taikka on jo siellä, tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies saa määrätä lähetysten pidettäväksi mainitussa toimipaikassa, kunnes jäljentäminen on ehditty suorittaa.

Määräys annetaan enintään kuukauden määräajaksi, joka alkaa siitä, kun toimipaikan esimies on saanut tiedon määräyksestä. Lähetystä ei saa ilman 1 momentissa tarkoitetun virkamiehen lupaa luovuttaa muulle kuin hänelle tai hänen määräämälleen henkilölle.

Toimipaikan esimiehen on heti ilmoitettava määräyksen antajalle lähetysten saapumisesta. Tämän on ilman aiheetonta viivytystä päätettävä jäljentämisestä.

59 §

Jäljentämisestä ja lähetysten jäljentämisestä päättäminen

Tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies päättää 56 §:ssä tarkoitetusta jäljentämisestä. Päätös on tehtävä kirjallisesti.

Jos asia ei siedä viivytystä, myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu sotilastiedusteluviranomaisen virkamies saa yksittäistapauksessa päättää jäljentämisestä, kunnes 1 momentissa tarkoitettu virkamies on ratkaissut asian. Asia on saatettava 1 momentissa tarkoitetun virkamiehen ratkaistavaksi heti, kun se on mahdollista, kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluttua tiedustelumenetelmän käytön aloittamisesta.

Tuomioistuimien päätös 57 §:ssä tarkoitetusta lähetysten jäljentämisestä tehtävään määrätyn tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtyneen sotilaslakimiehen tai muun virkamiehen vaatimuksesta.

Jos 3 momentissa tarkoitettu asia ei siedä viivytystä, pääesikunnan tiedustelupäällikkö tai tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies saa päättää lähetysten jäljentämisestä siihen asti, kunnes tuomioistuimien päätös on ratkaissut luvan myöntämisestä koskevan vaatimuksen. Asia on saatettava tuomioistuimen ratkaistavaksi heti, kun se on mahdollista, kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluttua keinon käytön aloittamisesta. Asian kiireellisyyden sitä edellyttäessä lähetysten jäljentämistä koskeva päätös saadaan kirjata lähetysten jäljentämisen toimittamisen jälkeen.

Radiosignaali tiedustelu, ulkomaan tietojärjestelmätiedustelu ja tiedustelu ulkomailla

60 §

Radiosignaali tiedustelu

Radiosignaali tiedustelulla tarkoitetaan radiotaajuuksiin sähkömagneettisiin aaltoihin (*radioaalto*) kohdistuvaa tiedonhankintaa.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

Puolustusvoimien tiedustelulaitos tai Maa-, Meri- tai Ilmavoimat voi kohdistaa radiosignaali-tiedustelua Suomen alueen ulkopuolella olevasta laitteesta lähteviin tai tällaiseen laitteeseen saapuviin radioaaltoihin.

Radiosignaali-tiedustelulla ei saa hankkia tietoa muun kuin valtiollisen toimijan viestin sisäl- löstä.

61 §

Radiosignaali-tiedustelusta päättäminen

Pääesikunnan tiedustelupäällikkö päättää radiosignaali-tiedustelusta. Päätös on tehtävä kirjalli- sesti.

62 §

Ulkomaan tietojärjestelmätiedustelu

Ulkomaan tietojärjestelmätiedustelulla tarkoitetaan tietoteknisin menetelmin suoritettavaa tie- tojen hankkimista Suomen ulkopuolella olevasta tietojärjestelmästä.

Puolustusvoimien tiedustelulaitos saa kohdistaa tietojärjestelmään ulkomaan tietojärjestelmä- tiedustelua, jos sillä voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys tietojen saamiseksi tieduste- lutehtävän kannalta.

Ulkomaan tietojärjestelmätiedustelun toteuttamisesta on laadittava kirjallinen suunnitelma, jonka tulee sisältää ulkomaan tietojärjestelmätiedustelua koskevan päätöksenteon ja toteuttami- sen kannalta oleelliset ja riittävän yksityiskohtaiset tiedot. Suunnitelmaa on olosuhteiden muut- tuessa tarvittaessa tarkistettava.

63 §

Ulkomaan tietojärjestelmätiedustelusta päättäminen

Pääesikunnan tiedustelupäällikkö päättää ulkomaan tietojärjestelmätiedustelusta. Päätös on tehtävä kirjallisesti.

Ulkomaan tietojärjestelmätiedustelua koskevassa päätöksessä on mainittava:

- 1) toimenpiteen perusteena oleva tiedustelutehtävä;
- 2) toimenpiteen kohde;
- 3) ulkomaan tietojärjestelmätiedustelun tavoite ja toteuttamissuunnitelma;
- 4) ulkomaan tietojärjestelmätiedustelua johtava ja valvova tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt virkamies;
- 5) mahdolliset ulkomaan tietojärjestelmätiedustelun rajoitukset ja ehdot.

Sotilastiedusteluviranomaisen on pidettävä puolustusministeriö tietoisena käynnissä olevasta ulkomaan tietojärjestelmätiedustelusta.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

64 §

Ulkomailla tapahtuva sotilastiedustelu

Tämän lain 12 §:n 3 momentin, 60 §:n 3 momentin ja 85 §:n 2 momentin säännöksiä voidaan yksittäistapauksessa jättää soveltamatta ulkomailla tapahtuvassa sotilastiedustelussa ja tiedustelumenetelmien käytössä, jos se on välttämätöntä. Lain 79, 80 ja 89 §:ää ei sovelleta ulkomailla tapahtuvassa sotilastiedustelussa ja tiedustelumenetelmien käytössä.

Muualla kuin Suomessa toteutettavasta sotilastiedustelusta ja tiedustelumenetelmien käytöstä päättää pääesikunnan tiedustelupäällikkö. Sotilastiedusteluviranomaisen virkamiehen osallistuminen tässä pykälässä tarkoitettuun ulkomailla tapahtuvaan sotilastiedusteluun edellyttää asianomaisen virkamiehen suostumusta.

Tiedustelumenetelmän käyttöä koskevan päätöksen, esityksen ja suunnitelman sisällön osalta noudatetaan, mitä esityksestä, suunnitelmasta, vaatimuksesta tai päätöksestä tässä laissa säädetään.

Tiedonhankinta tietoliikenteestä

65 §

Yleisen ja kohdentamattoman tietoliikenteen seurannan kielto

Tiedonhankinta tietoliikenteestä ei saa olla yleistä ja kohdentamatonta tietoliikenteen seurantaa.

66 §

Teknisten tietojen käsittely

Tietoliikennetiedustelun kohdentamiseksi Puolustusvoimien tiedustelulaitos voi viestintäverkon tietoliikenteestä hetkellisesti kerätä ja tallentaa tietoliikenteen teknisiä tietoja ja automaattisen tietojenkäsittelyn avulla käsitellä niitä tilastollista analyysiä varten.

Tilastollisen analyysin tulokseen ei saa sisältyä tietoa, josta voidaan tunnistaa yksittäinen luonnollinen henkilö.

Puolustusvoimien tiedustelulaitoksen on hävitettävä kerätyt ja tallennetut tietoliikenteen tekniset tiedot välittömästi sen jälkeen, kun tilastollisen analyysin tulos on valmistunut.

67 §

Teknisten tietojen käsittelystä päättäminen

Tuomioistuin päättää teknisten tietojen käsittelystä tehtävään määrätyn tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtyneen Puolustusvoimien tiedustelulaitoksen sotilaslakimiehen tai muun virkamiehen vaatimuksesta.

Lupa voidaan antaa enintään kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Teknisten tietojen käsittelyä koskevassa vaatimuksessa ja päätöksessä on mainittava:

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

- 1) maantieteellinen alue tai verkkoalue, jolta tulevaan tai jolle menevään tietoliikenteeseen teknisten tietojen käsittely kohdistetaan;
- 2) viestintäverkon osat, joista tietoa haetaan;
- 3) teknisten tietojen käsittelyä johtava ja valvova Puolustusvoimien tiedustelulaitoksen tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt virkamies;
- 4) suunnitelma teknisten tietojen käsittelyn toteuttamisesta.

68 §

Valtiollisen toimijan tietoliikenteeseen kohdistuva tiedustelu

Puolustusvoimien tiedustelulaitos voi Suomen rajan ylittävästä viestintäverkon tietoliikenteestä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla hankkia tietoa tiedustelutehtävän kannalta olennaisen valtiollisen toimijan tietoliikenteestä sekä käsitellä valtiollisen toimijan viestintää. Tietojen hankkiminen tietoliikenteestä perustuu hakuehtojen käyttöön.

Puolustusvoimien tiedustelulaitos voi käsitellä tietoliikenteestä hankittua tietoa automaattisesti ja manuaalisesti.

Hakuehtona ei saa käyttää Suomessa oleskelevan henkilön hallussa olevan tai tämän oletettavasti muuten käyttämän telepäätelaitteen tai telesoitteen yksilöiviä tietoja.

69 §

Valtiollisen toimijan tietoliikenteeseen kohdistuvasta tiedustelusta päättäminen

Tuomioistuimien päättää valtiollisen toimijan tietoliikenteeseen kohdistuvasta tiedustelusta pääesikunnan tiedustelupäällikön vaatimuksesta. Jos asia ei siedä viivytystä, pääesikunnan tiedustelupäällikkö saa päättää valtiollisen toimijan tietoliikenteeseen kohdistuvasta tiedustelusta siihen asti, kunnes tuomioistuimien on ratkaissut luvan myöntämistä koskevan vaatimuksen. Päätös on tehtävä kirjallisesti. Asia on saatettava tuomioistuimen ratkaistavaksi heti, kun se on mahdollista, kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluttua tietoliikennetiedustelun aloittamisesta.

Lupa voidaan antaa enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Valtiollisen toimijan tietoliikenteeseen kohdistuvaa tiedustelua koskevassa vaatimuksessa ja päätöksessä on mainittava:

- 1) tiedustelutehtävä, jota varten tietoliikennettä hankitaan;
- 2) tiedonhankinnassa käytettävät hakuehdot tai hakuehtojen luokat sekä perustelut niille;
- 3) viestintäverkon osa, johon tiedustelu kohdistetaan sekä perustelut kohdistamiselle;
- 4) luvan voimassaoloaika kellonajan tarkkuudella;
- 5) valtiollisen toimijan tietoliikenteeseen kohdistuvaa tiedustelua johtava ja valvova Puolustusvoimien tiedustelulaitoksen tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt virkamies;
- 6) mahdolliset valtiollisen toimijan tietoliikenteen tiedustelun rajoitukset ja ehdot.

70 §

Muun kuin valtiollisen toimijan tietoliikenteeseen kohdistuva tiedustelu

Puolustusvoimien tiedustelulaitos voi Suomen rajan ylittävästä viestintäverkon tietoliikenteestä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla hankkia tietoa tiedustelutehtävän kannalta olennaisen muun kuin valtiollisen toimijan tietoliikenteestä, jos tiedot eivät ole hankittavissa muulla tiedustelumenetelmällä. Tietojen hankkiminen tietoliikenteestä perustuu hakuehtojen käyttöön.

Hakuehtona ei saa käyttää Suomessa oleskelevan henkilön hallussa olevan tai tämän oletettavasti muuten käyttämän telepäätelaitteen tai teleosoitteen yksilöiviä tietoja.

Muun kuin valtiollisen toimijan tietoliikenteen tiedustelun kohdentaminen ei saa tapahtua viestin sisällön perusteella, jollei kohdentamisessa käytetä haittaohjelman sisältöä kuvaavaa tietoa.

Puolustusvoimien tiedustelulaitos voi käsitellä tietoliikenteestä hankittua tietoa automaattisesti ja manuaalisesti.

71 §

Muun kuin valtiollisen toimijan tietoliikenteeseen kohdistuvasta tiedustelusta päättäminen

Tuomioistuimien päättää muun kuin valtiollisen toimijan tietoliikenteeseen kohdistuvasta tiedustelusta pääesikunnan tiedustelupäällikön vaatimuksesta. Jos asia ei siedä viivytystä, pääesikunnan tiedustelupäällikkö saa päättää muun kuin valtiollisen toimijan tietoliikenteeseen kohdistuvasta tiedustelusta siihen asti, kunnes tuomioistuimien on ratkaissut luvan myöntämisestä koskevan vaatimuksen. Päätös on tehtävä kirjallisesti. Asia on saatettava tuomioistuimen ratkaistavaksi heti, kun se on mahdollista, kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluttua tietoliikennetiedustelun aloittamisesta.

Lupa voidaan antaa enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Muun kuin valtiollisen toimijan tietoliikenteeseen kohdistuvaa tiedustelua koskevassa vaatimuksessa ja päätöksessä on mainittava:

- 1) tiedustelutehtävä, jota varten tietoliikennettä hankitaan;
- 2) tiedustelun kohdetta koskevat tosiseikat;
- 3) tosiseikat, joihin tietoliikennetiedustelun tehokkuus ja välttämättömyys perustuvat;
- 4) tosiseikat, joihin tietoliikennetiedustelun muut käytön edellytykset perustuvat;
- 5) tiedonhankinnassa käytettävät hakuehdot tai hakuehtojen luokat sekä perustelut niille;
- 6) viestintäverkon osa, johon tiedustelu kohdistetaan sekä perustelut kohdistamiselle;
- 7) luvan voimassaoloaika kellonajan tarkkuudella;
- 8) viestinnän keräämistä ja tallentamista johtava ja valvova Puolustusvoimien tiedustelulaitoksen virkamies;
- 9) mahdolliset tietoliikennetiedustelun rajoitukset ja ehdot.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

72 §

Teknisten tietojen käsittelyn ja tietoliikennetiedustelun edellyttämän kytkennän toteuttaminen

Kytkenään suorittaja panee täytäntöön 67, 69 ja 71 §:ssä tarkoitetut luvat ja ohjaa luvassa tarkoitettua viestintäverkon osan tietoliikenteen Puolustusvoimien tiedustelulaitokselle.

Kytkenään suorittaja luovuttaa luvassa tarkoitetun liittymän mukaisessa viestintäverkon osassa liikkuvan tietoliikenteen edelleen Puolustusvoimien tiedustelulaitokselle.

73 §

Tietoliikennetiedustelun tekninen toteuttaminen suojelupoliisin puolesta

Tietoliikennetiedustelun teknisellä toteuttamisella suojelupoliisin puolesta tarkoitetaan:

- 1) suojelupoliisin Puolustusvoimien tiedustelulaitokselle antamaan toimeksiantoon perustuvaa teknisten tietojen tilastollista analyysiä ja analyysin toimittamista suojelupoliisille; sekä
- 2) tuomioistuimen suojelupoliisille myöntämän luvan mukaista Suomen rajan ylittävässä viestintäverkon osassa liikkuvan tietoliikenteen hankkimista automatisoidun tietojen käsittelyn avulla ja hankittujen tietojen luovuttamista edelleen suojelupoliisille.

Tietoliikennetiedustelun teknisestä toteuttamisesta suojelupoliisille säädetään tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa annetun lain 10 §:ssä.

Puolustusvoimien tiedustelulaitos ei saa tietoliikennetiedustelun teknisessä toteuttamisessa suojelupoliisin puolesta selvittää viestin sisältöä.

74 §

Haitallista tietokoneohjelmaa koskevien tietojen luovuttaminen yrityksille ja yhteisöille

Sotilastiedusteluviranomainen saa salassapitosäynnösten estämättä luovuttaa tietoliikennetiedustelun avulla hankittuja tietoja haitallisesta tietokoneohjelmasta ja sen toiminnasta yritykselle, yhteisölle tai viranomaiselle, jos tietojen luovuttaminen on tarpeen sotilaallisen maanpuolustuksen kannalta, kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi tai yrityksen tai yhteisön etujen turvaamiseksi.

5 luku

Sotilastiedustelun suojaaminen sekä virkamiehen ja tietolähteen turvaaminen

75 §

Sotilastiedustelun suojaaminen

Sotilastiedusteluviranomainen saa käyttää väärää, harhauttavaa tai peiteltyä tietoa, tehdä ja käyttää väärää, harhauttavaa tai peiteltyä rekisterimerkintöjä sekä valmistaa ja käyttää väärää asiakirjoja, kun se on välttämätöntä sotilastiedustelun paljastumisen estämiseksi.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

Edellä 1 momentissa tarkoitettu rekisterimerkintä on oikaistava sen jälkeen, kun momentissa tarkoitettuja edellytyksiä ei enää ole.

Sotilastiedustelun suojaamisen järjestämisestä, sotilastiedustelun suojaamisesta vastaavasta virkamiehestä sekä yhteistyöstä rekisterinpitäjien kanssa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

76 §

Sotilastiedustelun suojaamisesta päättäminen

Pääesikunnan tiedustelupäällikkö päättää 75 §:ssä tarkoitetun rekisterimerkinnän tekemisestä sekä asiakirjan valmistamisesta.

Tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies päättää muusta kuin 1 momentissa tarkoitetusta suojaamisesta.

Pääesikunnan tiedustelupäällikön on pidettävä luetteloa merkinnöistä ja asiakirjoista, valvottava niiden käyttöä sekä huolehdittava merkintöjen oikaisemisesta.

77 §

Tiedustelumenetelmää käyttävän virkamiehen turvaaminen

Tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies saa päättää, että peiteltyä tiedonhankintaa, peitetoimintaa tai valeostoa toteuttava sekä tietolähdetoimintaa valmisteleva tai toteuttava virkamies varustetaan kuuntelun ja katselun mahdollistavalla teknisellä laitteella, jos varustaminen on perusteltua hänen turvallisuutensa varmistamiseksi.

Kuuntelu ja katselu saadaan tallentaa. Tallenteet on hävitettävä heti sen jälkeen, kun niitä ei tarvita virkamiehen turvaamiseen. Jos niitä on kuitenkin tarpeen säilyttää asiaan osallisen oikeusturvaan liittyvistä syistä, tallenteet saadaan säilyttää ja niitä saadaan käyttää tässä tarkoituksessa. Tällöin tallenteet on hävitettävä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä.

78 §

Tietolähteen turvaaminen

Sotilastiedusteluviranomainen voi tietolähteen suostumuksella valvoa tämän asuntoa tai muuta tietolähteen asumiseen käyttämää tilaa ja sen välitöntä lähiympäristöä kameran tai muun paikkaan sijoitetun teknisen laitteen, menetelmän tai ohjelmiston avulla, jos se on tarpeen tietolähteen henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran torjumiseksi. Tietolähteen turvaamisesta ei tarvitse ilmoittaa sivullisille.

Valvonta on lopetettava viipymättä, jos se ei ole enää tarpeen tietolähteen henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran torjumiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetussa valvonnassa kertyneet tallenteet on hävitettävä heti sen jälkeen, kun niitä ei tarvita tietolähteen turvaamiseen. Jos niitä on kuitenkin tarpeen säilyttää asiaan osallisen oikeusturvaan liittyvistä syistä, tallenteet saadaan säilyttää ja niitä saadaan käyttää tässä

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

tarkoituksessa. Tällöin tallenteet on hävitettävä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä.

Tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies saa päättää, että tietolähde tämän suostumuksella varustetaan kuuntelun ja katselun mahdollistavalla teknisellä laitteella, jos varustaminen on yksittäistapauksessa välttämätöntä hänen turvallisuutensa varmistamiseksi. Kuuntelu ja katselu saadaan tallentaa. Tallenteet on hävitettävä heti sen jälkeen, kun niitä ei tarvita tietolähteen turvaamiseen.

Pääesikunnan tiedustelupäällikkö saa päättää, että tietolähteelle annetaan yksittäistapauksessa käytettäväksi vääriä, harhauttavia tai peiteltyjä tietoja tai rekisterimerkintöjä taikka tietolähteen käytettäväksi valmistettavia vääriä asiakirjoja, jos se on välttämätöntä tietolähteen hengen ja terveyden suojaamiseksi. Rekisterimerkintä on oikaistava sen jälkeen, kun tässä momentissa tarkoitettuja edellytyksiä ei enää ole.

6 luku

Tiedustelutietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa

79 §

Rikosepäilystä ilmoittaminen

Sotilastiedusteluviranomaisen on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava keskusrikospoliisille, jos tiedustelumenetelmän käytön aikana ilmenee, että voidaan olettaa tehdyksi sellainen rikos, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi vuotta vankeutta. Ilmoitusta saadaan pääesikunnan tiedustelupäällikön päätöksellä siirtää enintään vuodeksi kerrallaan, jos se on välttämätöntä maanpuolustuksen kannalta tai kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi taikka hengen tai terveyden suojaamiseksi.

Sotilastiedusteluviranomainen saa ilmoittaa tehdystä rikoksesta keskusrikospoliisille, jos ilmoituksella voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys sellaisen rikoksen selvittämiseksi, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kolme vuotta vankeutta.

Kun harkitaan 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen siirtämistä tai 2 momentissa tarkoitettua ilmoituksen tekemistä, arvioinnissa on otettava huomioon sen merkitys maanpuolustuksen kannalta ja kansallisen turvallisuuden suojaamisen lisäksi rikoksen selvittämisen merkitys yleisen ja yksityisen edun kannalta.

Tiedustelumenetelmän käytöllä saatua tietoa saa aina ilmaista syyttömyyttä tukevaksi selvitykseksi sekä hengelle, terveydelle tai vapaudelle aiheutuvan merkittävän vaaran taikka huomattavan ympäristö-, omaisuus- tai varallisuusvahingon estämiseksi.

Tämän pykälän perusteella luovutettavan tiedon käyttämisestä näyttönä päättää tuomioistuimien pääasian käsittelyn yhteydessä. Tiedon käyttämisen kirjaamisesta esitutkintapöytäkirjaan säädetään esitutkintalain (805/2011) 9 luvun 6 §:n 2 momentissa ja ilmoittamisesta haastehakemuksessa oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 5 luvun 3 §:n 1 momentin 9 kohdassa.

Pääesikunnan tiedustelupäällikkö päättää tässä pykälässä tarkoitettua ilmoituksen tekemisestä.

Ilmoituksen tekemistä koskevasta menettelystä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

80 §

Ilmoittaminen ja tiedon luovuttaminen eräissä tapauksissa

Sotilastiedusteluviranomaisen on viipymättä ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle, jos tiedustelumenetelmän käytön aikana ilmenee, että hankkeilla on sellainen rikos, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi vuotta vankeutta, ja rikos on vielä estettävissä.

Tiedustelumenetelmän käytöllä saatua tietoa saa luovuttaa toimivaltaiselle viranomaiselle sellaisen rikoksen estämiseksi, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta.

Kun harkitaan 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen tekemistä, arvioinnissa on otettava huomioon sen merkitys maanpuolustuksen kannalta ja kansallisen turvallisuuden suojaamisen lisäksi rikoksen estämisen merkitys yleisen ja yksityisen edun kannalta.

Tiedustelumenetelmän käytöllä saatua tietoa saa aina ilmaista syyttömyyttä tukevaksi selvitykseksi sekä hengelle, terveydelle tai vapaudelle aiheutuvan merkittävän vaaran taikka huomattavan ympäristö-, omaisuus- tai varallisuusvahingon estämiseksi.

Tämän pykälän perusteella luovutettavan tiedon käyttämisestä näyttönä päättää tuomioistuinpääasian käsittelyn yhteydessä. Tiedon käyttämisen kirjaamisesta esitutkintapöytäkirjaan säädetään esitutkintalain 9 luvun 6 §:n 2 momentissa ja ilmoittamisesta haastehakemuksessa oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 5 luvun 3 §:n 1 momentin 9 kohdassa.

Pääesikunnan tiedustelupäällikkö päättää tässä pykälässä tarkoitetun ilmoituksen tekemisestä ja tiedon luovuttamisesta.

Ilmoituksen tekemistä koskevasta menettelystä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

81 §

Ilmoitus esitutkinnan tai rikostorjunnan aloittamisesta

Jos tässä luvussa tarkoitetun ilmoituksen tai tiedon luovuttamisen perusteella esitutkintaviranomainen käynnistää esitutkinnan tai ryhtyy esitutkintatoimenpiteen käyttämiseen taikka rikostorjuntaviranomainen käynnistää rikoksen estämiseen tähtäävän toimenpiteen, on esitutkintaviranomaisen tai rikostorjuntaviranomaisen ennen esitutkinnan käynnistämistä, esitutkintatoimenpiteen käyttämiseen ryhtymistä tai rikostorjuntatoimenpiteen käynnistämistä ilmoitettava siitä sotilastiedusteluviranomaiselle.

7 luku

Tiedustelukiellot, tiedustelutietojen hävittäminen ja tiedustelumenetelmän käytöstä ilmoittaminen

82 §

Tiedustelukiellot

Telekuuntelua, telekuuntelun sijasta toimitettavaa tietojen hankkimista, teknistä kuuntelua, teknistä katselua, radiosignaalitiedustelua tai tietoliikennetiedustelua ei saa kohdistaa sellaiseen viestintään tai tietoon, josta osapuoli ei saa todistaa tai josta hänellä on oikeus olla todistamatta oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 13, 14, 16 tai 20 §:n tai 22 §:n 2 momentin nojalla.

Jos telekuuntelun, telekuuntelun sijasta tapahtuvan tietojen hankkimisen, teknisen kuuntelun, teknisen katselun, radiosignaalitiedustelun tai tietoliikennetiedustelun aikana tai muulloin ilmenee, että kyseessä on viesti, jonka kuuntelu ja katselu on kielletty, toimenpide on keskeytettävä ja sillä saadut tallenteet ja sillä saatuja tietoja koskevat muistiinpanot on hävitettävä välittömästi.

Tietoliikennetiedustelua ei saa kohdistaa viestintään, jonka lähettäjä ja vastaanottaja ovat Suomessa.

Tässä pykälässä tarkoitetut tiedustelukiellot eivät kuitenkaan koske tapauksia, joissa 1 momentissa tarkoitettu henkilö osallistuu sotilastiedustelun kohteena olevaan toimintaan ja myös hänen osaltaan on tehty päätös telekuuntelusta, tietojen hankkimisesta telekuuntelun sijasta, teknisestä kuuntelusta, teknisestä katselusta tai tietoliikennetiedustelusta.

83 §

Jäljentämiskiellot

Asiakirjaa tai muuta 54 §:ssä tarkoitettua kohdetta ei saa jäljentää, jos se sisältää tietoa, josta oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 11, 13, 14, 16, 20 tai 21 §:n nojalla on velvollisuus tai oikeus kieltäytyä todistamasta.

Jos salassapitovelvollisuus, vaitiolovelvollisuus tai -oikeus perustuu oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 11 §:n 2 tai 3 momenttiin tai 13, 14, 16 tai 20 §:ään, edellytyksenä kiellolle 1 momentissa säädetyn lisäksi on, että kohde on mainitussa lainkohdassa tarkoitettun henkilön tai häneen mainitun luvun 22 §:n 2 momentissa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön hallussa taikka sen hallussa, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus tai -oikeus on säädetty.

Jäljentämiskielloa ei kuitenkaan ole, jos:

1) oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 11 §:n 2 tai 3 momentissa, 13 §:n 1 tai 3 momentissa, 14 §:n 1 momentissa taikka 16 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, suostuu jäljentämiseen; tai

2) oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 20 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö suostuu jäljentämiseen.

Teleyrityksen tai yhteisötilaajan hallussa olevaa asiakirjaa tai dataa, joka sisältää 34 §:n 1 momentissa tarkoitettuun viestiin liittyviä tietoja taikka 36 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tunnistamistietoja tai 39 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tukiasematietoja, ei saa jäljentää.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

84 §

Tiedustelutietojen hävittäminen

Tiedustelumenetelmällä saatu tieto on hävitettävä viipymättä sen jälkeen, kun on käynyt ilmi, ettei tietoa tarvita tai tietoa ei saa käyttää sotilastiedustelun tehtävien hoitamiseksi taikka tietoa ei tarvita maanpuolustuksen kannalta tai kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi.

Edellä 39 §:ssä tarkoitetut tukiasematiedot on hävitettävä, kun on käynyt ilmi, ettei tietoa tarvita tai tietoa ei saa käyttää sotilastiedustelun tehtävien hoitamiseksi taikka tietoa ei tarvita maanpuolustuksen kannalta tai kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi.

Edellä 56 ja 57 §:ssä tarkoitettu jäljennös on hävitettävä viipymättä, jos käy ilmi, että jäljentäminen on kohdistunut jäljentämiskiellon alaiseen materiaaliin tai tietoa ei tarvita maanpuolustuksen kannalta tai kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi.

Muu kuin 82 §:n 1 momentissa tarkoitettu tieto voidaan kuitenkin säilyttää ja tallettaa, jos tieto on tarpeen 79 tai 80 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa.

85 §

Telekuuntelun, teknisen kuuntelun, radiosignaalitiedustelun, teknisen laitetarkkailun ja paikkatiedustelun keskeyttäminen

Jos käy ilmi, että telekuuntelu kohdistuu muuhun kuin luvan kohteena olevalta henkilöltä lähtöisin olevaan tai hänelle tarkoitettuun viestiin taikka että teknisen kuuntelun kohteena oleva henkilö ei oleskele kuunneltavassa tilassa tai muussa paikassa, tiedustelumenetelmän käyttö on siltä osin keskeytettävä niin pian kuin mahdollista sekä kuuntelulla saadut tallenteet ja sillä saatuja tietoja koskevat muistiinpanot heti hävitettävä.

Velvollisuus keskeyttämiseen sekä tallenteiden ja muistiinpanojen hävittämiseen koskee radiosignaalitiedustelua, jos käy ilmi, että radiosignaalitiedustelu kohdistuu muun kuin valtiollisen toimijan viestin sisältöön.

Velvollisuus keskeyttämiseen sekä tallenteiden ja muistiinpanojen hävittämiseen koskee teknistä laitetarkkailua, jos käy ilmi, että 32 §:n 4 momentissa tarkoitettu henkilö ei käytä tarkkailun kohteena olevaa laitetta.

Jos paikkatiedustelun aikana ilmenee, että tiedustelu on kohdistunut tietoon, josta oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 11, 13, 14, 16, 20 tai 21 §:n tai 22 §:n 2 momentin mukaan on velvollisuus tai oikeus kieltäytyä todistamasta, on tiedustelu siltä osin heti keskeytettävä ja tietoa koskevat muistiinpanot ja jäljennökset heti hävitettävä.

Muu kuin 4 momentissa tarkoitettu tieto voidaan kuitenkin säilyttää ja tallettaa, jos tieto on tarpeen 79 tai 80 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa.

86 §

Tietoliikennetiedustelulla hankittujen tietojen hävittäminen

Sen lisäksi, mitä 82 §:n 2 momentissa säädetään, tietoliikennetiedustelulla saatu tieto on hävitettävä viipymättä sen jälkeen, jos on käynyt ilmi, että:

- 1) viestinnän molemmat osapuolet olivat Suomessa silloin, kun viestintä tapahtui; tai

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

2) lähettäjällä tai vastaanottajalla taikka tallentajalla on velvollisuus tai oikeus kieltäytyä todistamasta kyseisestä tiedosta 82 §:n 1 momentissa mainittujen säännösten nojalla.

Hävittämisestä vastaa sotilastiedusteluviranomainen. Jos Puolustusvoimien tiedustelulaitos on toimittanut tiedot suojelupoliisille tietoliikennetiedustelun teknisessä toteuttamisessa suojelupoliisin puolesta, hävittämisestä vastaa suojelupoliisi.

87 §

Kiireellisessä tilanteessa päätetyn tiedustelumenetelmän käytön lopettaminen ja sillä saadun tiedon hävittäminen

Jos pääesikunnan tiedustelupäällikkö taikka tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies on 27, 29, 31, 33, 38, 40 tai 55 §:ssä, 59 §:n 4 momentissa, 69 tai 71 §:ssä tarkoitetussa kiireellisessä tilanteessa päättänyt teknisen kuuntelun, teknisen katselun, henkilön teknisen seurannan, teknisen laitetarkkailun, televalvonnan, tukiasematietojen hankkimisen, paikkatiedustelun, lähetyksen jäljentämisen, valtiollisen toimijan tietoliikenteeseen kohdistuvan tiedustelun tai muun kuin valtiollisen toimijan tietoliikenteeseen kohdistuvan tiedustelun aloittamisesta, mutta tuomioistuin katsoo, että edellytyksiä toimenpiteelle ei ole ollut, tiedustelumenetelmän käyttö on lopetettava sekä sillä saatu aineisto ja sillä saatuja tietoja koskevat muistiinpanot on heti hävitettävä.

Jos sotilastiedusteluviranomaisen virkamies on 59 §:n 2 momentin tarkoitetussa kiireellisessä tilanteessa päättänyt jäljentämisestä, mutta tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies katsoo, että edellytyksiä toimenpiteelle ei ole ollut, tiedustelumenetelmän käyttö on lopetettava sekä sillä saatu aineisto ja sillä saatuja tietoja koskevat muistiinpanot on heti hävitettävä.

Tässä pykälässä tarkoitettuja muita kuin 82 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja saadaan kuitenkin käyttää 79 §:n 1 momentissa tarkoitetusta rikoksesta ilmoittamiseksi tai 80 §:n 1 momentissa tarkoitettun rikoksen estämiseksi.

88 §

Tiedustelutehtävään liittymättömän tiedon käyttäminen

Tiedustelumenetelmän käytöllä hankittua tiedustelutehtävään liittymätöntä tietoa saa käyttää toisen käynnissä olevan tai tulevan tiedustelutehtävän suorittamisessa, jos tieto olisi saatu hankkia samalla tiedustelumenetelmällä kuin tiedustelutehtävään liittymätön tietokin hankittiin. Tiedustelutehtävään liittymättömän tiedon käyttämisestä päättää tuomioistuin, jos sillä on toimivalta päättää siitä tiedustelumenetelmästä, jolla tieto on saatu taikka pääesikunnan tiedustelupäällikkö tai tehtävään määrätty sotilaslakimies tai muu virkamies, jos hänellä on toimivalta päättää tiedustelumenetelmän käytöstä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu asia ei siedä viivytystä, tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies saa päättää tiedustelutehtävään liittymättömän tiedon käytöstä siihen asti, kunnes 1 momentissa tarkoitettu tuomioistuin, pääesikunnan tiedustelupäällikkö tai tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies on ratkaissut tiedon käyttämistä koskevan vaatimuksen. Asia on saatettava 1 momentissa tarkoitettun tuomioistuimen, pääesikunnan tiedustelu-

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

päällikön tai tehtävään määrätyn tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtyneen sotilaslakimiehen tai muun virkamiehen ratkaistavaksi heti, kun se on mahdollista, kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluttua tiedustelutehtävään liittymättömän tiedon käytön aloittamisesta.

Tiedustelutehtävään liittymättömä muuta kuin 82 §:n 1 momentissa tarkoitettua tietoa saadaan kuitenkin käyttää samoin edellytyksin kuin tietoa saadaan käyttää 79 §:n 1 momentissa tai 80 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

89 §

Tiedustelumenetelmän käytöstä ilmoittaminen

Telekuuntelusta, tietojen hankkimisesta telekuuntelun sijasta, televalvonnasta ja teknisen tarkkailun käytöstä sekä viestiin kohdistuvasta jäljentämisestä ja viestiin kohdistuvasta lähetyksen jäljentämisestä on viipymättä ilmoitettava tiedonhankinnan kohteena olleelle henkilölle kirjallisesti sen jälkeen, kun tiedustelumenetelmän käytön tarkoitus on saavutettu.

Muun kuin valtiollisen toimijan tietoliikenteeseen kohdistuvasta tiedustelusta on ilmoitettava tiedonhankinnan kohteena olleelle henkilölle kirjallisesti sen jälkeen, kun tiedustelumenetelmän käytön tarkoitus on saavutettu, ja jos käsittelyssä on manuaalisesti selvitetty tietoliikennetiedustelun suorittamisen hetkellä Suomessa olevan henkilön luottamuksellisen viestin tunnistamistiedot tai sisältö. Velvollisuutta ilmoittaa ei kuitenkaan ole, jos tietoliikennetiedustelulla saatu tieto on hävitetty 86 §:n perusteella.

Tiedustelumenetelmän käytöstä on kuitenkin ilmoitettava tiedonhankinnan kohteelle viimeistään vuoden kuluttua sen käytön lopettamisesta.

Jos tiedonhankinnan kohteena olevan henkilöllisyys ei ole tiedossa 1—3 momentissa tarkoitettun määräajan tai lykkäyksen päättyessä, tiedustelumenetelmän käytöstä on ilmoitettava kirjallisesti hänelle ilman aiheutonta viivytystä henkilöllisyyden selvittyä.

Kohteelle ilmoittamisesta on samalla annettava kirjallisesti tieto luvan myöntäneelle tuomioistuimelle.

Tuomioistuin voi pääesikunnan tiedustelupäällikön tai tehtävään määrätyn tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtyneen sotilaslakimiehen tai muun virkamiehen vaatimuksesta päättää, että 1 ja 2 momentissa tarkoitettua ilmoitusta tiedonhankinnan kohteelle saadaan lykätä enintään kaksi vuotta kerrallaan, jos se on perusteltua käynnissä olevan tiedustelumenetelmän käytön turvaamiseksi, maanpuolustuksen kannalta tai kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi taikka hengen tai terveyden suojaamiseksi. Ilmoitus saadaan tuomioistuimen päätöksellä jättää kokonaan tekemättä, jos se on välttämätöntä maanpuolustuksen kannalta tai kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi taikka hengen tai terveyden suojaamiseksi.

Suunnitelmallisesta tarkkailusta, peitelystä tiedonhankinnasta, peitetoiminnasta, valeostosta, tietolähteen ohjatusta käytöstä, paikkatiedustelusta, muuhun kuin viestiin kohdistuvasta jäljentämisestä ja muuhun kuin viestiin kohdistuvasta lähetyksen jäljentämisestä ei ole velvollisuutta ilmoittaa tiedonhankinnan kohteelle, jos asiassa ei ole aloitettu esitutkintaa 79 tai 80 §:ssä tarkoitettun ilmoituksen perusteella. Jos esitutkinta aloitetaan, noudatetaan, mitä pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun 60 §:n 2—7 momentissa säädetään.

Tiedustelumenetelmän käytöstä ei ole velvollisuutta ilmoittaa tiedustelumenetelmän käytön kohteelle, jos kohteena on ollut valtiollinen toimija.

Ilmoitusta koskevan asian käsittelyssä tuomioistuimessa noudatetaan, mitä 116 §:ssä säädetään.

8 luku

Puolustusvoimien virkamiehen ja asevelvollisen osallistuminen sotilastiedusteluun sekä kansainvälinen toiminta

90 §

Puolustusvoimien virkamiehen osallistuminen sotilastiedusteluun

Tiedustelumenetelmien käyttöön riittävän koulutuksen saanut Puolustusvoimien virkamies voi käyttää sotilastiedusteluviranomaisen ohjauksessa ja valvonnassa 4 luvussa tarkoitettuja tiedustelumenetelmiä tiedon hankkimiseksi tiedustelutehtävään. Nämä virkamiehet ovat tiedustelutehtävää suorittavan sotilastiedusteluviranomaisen alaisia.

91 §

Asevelvollisuuslain mukaisessa palveluksessa olevan reserviläisen toimivaltuudet

Asevelvollisuuslain (1438/2007) mukaisessa kertausharjoituksessa oleva riittävän koulutuksen saanut reserviläinen saa avustaa sotilastiedusteluviranomaista radiosignaalitiedustelussa, ulkomaan tietojärjestelmätiedustelussa, teknisten tietojen käsittelyssä ja tietoliikennetiedustelun kohdentamisessa.

Asevelvollisuuslain 32 §:n 3 momentissa tarkoitettuun kertausharjoitukseen määrätty, mainittu lain 82 §:ssä tarkoitettu ylimääräisessä palveluksessa oleva tai 86 §:n mukaisen liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen määrätty riittävän koulutuksen saanut reserviläinen voi käyttää 1 momentissa säädetyn lisäksi suunnitelmallista tarkkailua, teknistä kuuntelua, teknistä katselua, teknistä seuranta ja teknistä laitetarkkailua sekä ulkomaan tietojärjestelmätiedustelua tiedustelutehtävän suorittamiseksi. Tässä momentissa tarkoitettu tiedustelussa ei saa hankkia tietoa viestin sisällöstä.

Puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 47 §:n perusteella sotilastiedusteluviranomaisen palveluksesta eronnut asevelvollisuuslain mukaisessa kertausharjoituksessa oleva reserviläinen saa käyttää 4 luvussa tarkoitettuja tiedustelumenetelmiä.

Reserviläinen saa käyttää tässä pykälässä tarkoitettuja toimivaltuuksia ainoastaan tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtyneen virkamiehen ohjauksessa ja valvonnassa.

92 §

Puolustusvoimien kansainväliseen toimintaan osallistuminen

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään tiedustelumenetelmien käytöstä päättämisestä, tiedustelumenetelmien käytöstä Puolustusvoimien kansainvälisen avun antamisessa ja muussa kansainvälisessä toiminnassa sekä sotilaallisessa kriisinhallintaoperaatiossa voi päättää tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies taikka tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt puolustusvoimista annetun lain 47 §:n perusteella sotilastiedusteluviranomaisen palveluksesta eronnut kansainvälisen avun antamiseen ja muuhun kansainväliseen toimintaan osallistuva Puolustusvoimien palvelussuhteeseen

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

otettu tai sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain (211/2006) mukaisessa palvelussuhteessa oleva henkilö.

Tiedustelumenetelmien käyttöön riittävän koulutuksen saanut Puolustusvoimien palvelussuhteeseen otettu reserviläinen voi käyttää tiedustelumenetelmiä 1 momentissa tarkoitettun virkamiehen tai reserviläisen ohjauksessa ja valvonnassa.

Pääesikunnan tiedustelupäällikkö tekee päätöksen tässä pykälässä tarkoitettun henkilön osallistumisesta kansainväliseen avun antamiseen ja muuhun kansainväliseen toimintaan sekä sotilaalliseen kriisinhallintaan sekä niissä käytettävien tiedustelumenetelmien käytöstä päättävistä 1 momentissa tarkoitetuista virkamiehistä ja reserviläisistä.

93 §

Asevelvollisuuslain mukaisessa palveluksessa olevan virkavastuu

Asevelvollisuuslain mukaisessa palveluksessa olevaan, joka käyttää 90 tai 91 §:ssä tarkoitettua tiedustelumenetelmää, sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

94 §

Asevelvollisuuslain mukaisessa palveluksessa olevan vahingonkorvausvastuu

Asevelvollisuuslain mukaisessa palveluksessa olevan reserviläisen tämän lain mukaista tehtävää suorittaessaan aiheuttamasta vahingosta vastaa valtio sen mukaan kuin vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Asevelvollisuuslain mukaisessa palveluksessa olevan reserviläisen korvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslain 4 luvun 2 §:ssä.

9 luku

Ilmaisukielto, teleyrityksiä ja tiedonsiirtäjää koskevat velvollisuudet ja oikeudet sekä tietojen käyttö ja saanti

95 §

Ilmaisukielto

Tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies saa kieltää sivullista ilmaisemasta tämän tietoon tulleita seikkoja tiedustelumenetelmän käytöstä, jos se on perusteltua tiedustelutoiminnan suojaamiseksi. Edellytyksenä on lisäksi, että sivullinen on tehtävänsä tai asemansa johdosta avustanut tai häntä on pyydetty avustamaan tiedustelumenetelmän käytössä.

Ilmaisukielto annetaan enintään vuodeksi kerrallaan. Kielto on annettava saajalleen kirjallisena ja se on annettava todisteellisesti tiedoksi. Siinä on yksilöitävä kiellon kohteena olevat seikat, mainittava kiellon voimassaoloaika ja ilmoitettava sen rikkomiseen liittyvästä rangaistuksesta.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

Ilmaisukieltä koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Kiellon saanut saa kuitenkin ilman määräaikaa kannella Helsingin kärjäoikeudelle. Kantelu on käsiteltävä kiireellisenä.

Rangaistus ilmaisukiellon rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Ilmaisukiellon saanut saa 4 momentin estämättä ilmoittaa ilmaisukiellosta tiedusteluvalvontavaltuutetulle.

96 §

Teleyrityksen avustamisvelvollisuus

Teleyrityksen on ilman aiheutonta viivytystä tehtävä televerkkoon telekuuntelun ja televalvonnan edellyttämät kytkennät sekä annettava sotilastiedusteluviranomaisen käyttöön telekuuntelun toimeenpanoa varten tarpeelliset tiedot, välineet ja henkilöstö. Sama koskee myös niitä tilanteita, joissa telekuuntelu tai televalvonta toteutetaan sotilastiedusteluviranomaisen toimesta teknisellä laitteella.

97 §

Tiedonsiirtäjän velvollisuus myötävaikuttaa tietoliikennetiedustelun edellyttämän liityntäpisteen rakentamiseen ja ylläpitämiseen

Tiedonsiirtäjä on velvollinen myötävaikuttamaan tietoliikennetiedustelun edellyttämän liityntäpisteen toteuttamiseen ja ylläpitämiseen antamalla Puolustusvoimien tiedustelulaitokselle tätä tarkoitusta varten välttämättömät tiedot ja pääsyn tiloihin, jossa liityntäpiste on määrä toteuttaa. Puolustusvoimien tiedustelulaitoksen on toteutettava liityntäpiste siten, että toteuttamisesta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa tiedonsiirtäjälle. Tiedonsiirtäjällä on oikeus osallistua toimenpiteisiin liityntäpisteen toteuttamiseksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettua liityntäpistettä ei voida toteuttaa tiedonsiirtäjän myötävaikutuksella, Puolustusvoimien tiedustelulaitoksella on oikeus toteuttaa liityntäpiste tiedonsiirtäjän hallinnoimaan viestintäverkon osaan. Tiedonsiirtäjän tulee mahdollisuuksien mukaan olla paikalla tietoliikennetiedustelun edellyttämää liityntäpistettä toteuttaessa.

98 §

Tiedonsiirtäjän tietojenantovelvollisuus

Tiedonsiirtäjän on ilman aiheutonta viivytystä annettava Puolustusvoimien tiedustelulaitoksen tehtävään määrätyn tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtyneen sotilaslakimiehen tai muun virkamiehen yksilöidystä pyynnöstä hallussaan olevat Suomen rajan ylittävän viestintäverkon rakenteeseen ja siinä kulkevan tietoliikenteen reitittymiseen liittyvät tekniset tiedot, jotka ovat tarpeen viestintäverkon osan yksilöimiseksi tietoliikennetiedustelua koskevaa tuomioistuimelle esitettävää lupavaatimusta ja -päätöstä varten.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

99 §

Korvaus teleyritykselle

Teleyrityksellä on oikeus saada valtion varoista korvaus 96 §:ssä tarkoitettusta sotilastiedusteluviranomaisen avustamisesta ja tietojen antamisesta aiheutuneista välittömistä kustannuksista siten kuin sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 299 §:ssä säädetään. Korvauksen maksamisesta päättää toimenpiteen suorittanut sotilastiedusteluviranomainen.

100 §

Korvaus tiedonsiirtäjälle

Tiedonsiirtäjällä on oikeus saada valtion varoista korvaus 97 §:ssä tarkoitettusta sotilastiedusteluviranomaisen avustamisesta ja 98 §:ssä tarkoitettusta tietojen antamisesta aiheutuneista välittömistä kustannuksista. Korvauksen maksamisesta päättää Puolustusvoimien tiedustelulaitos.

101 §

Muutoksenhaku korvauspäätökseen

Teleyritykselle tai tiedonsiirtäjälle annettuun korvauspäätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Hallinto-oikeuden on varattava Liikenne- ja viestintävirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

102 §

Kytkenän suorittamisen maksullisuus

Kytkenän suorittaja voi periä Puolustusvoimien tiedustelulaitokselta 4 luvun perusteella tuottamistaan palveluista maksuja. Maksujen suuruus ei saa ylittää kytkenän suorittamisesta kytkenän suorittajalle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää.

103 §

Teleyrityksen säilyttämien tietojen käyttäminen

Sen lisäksi, mitä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 157 §:n 1 momentissa säädetään säilytettävien tietojen käyttämisestä, säilytettäviä tietoja saadaan myös käyttää tietojen hankkimiseksi sotilastiedustelun kohteena olevasta tämän lain 4 §:ssä tarkoitettusta toiminnasta.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

104 §

Tietojen saanti yksityiseltä yhteisöltä

Sotilastiedusteluviranomaisella on tehtävään määrätyn tiedustelumenetelmien käyttöön erityisesti perehtyneen sotilaslakimiehen tai muun virkamiehen pyynnöstä oikeus saada yksityiseltä yhteisöltä yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan yritys-, pankki- tai vakuutussalaisuuden estämättä sellaisia tietoja, joiden yksittäistapauksessa voidaan olettaa olevan tarpeen 4 §:ssä tarkoitetun toiminnan selvittämisessä ja joilla voidaan olettaa olevan merkitystä:

- 1) sotilastiedustelun kohteena olevan henkilön tai oikeushenkilön tunnistamiseksi, tavoittamiseksi tai yhteystietojen selvittämiseksi taikka henkilön liikkumisen selvittämiseksi;
- 2) tiedustelumenetelmän käytön kohdentamiseksi tiettyyn henkilöön; tai
- 3) henkilön tai oikeushenkilön taloudellisen toiminnan selvittämiseksi.

Sotilastiedusteluviranomaisilla on yksittäistapauksessa oikeus pyynnöstä saada teleyritykseltä ja yhteisötilaajalta yhteystiedot sellaisesta teleosoitteesta, jota ei mainita julkisessa luettelossa, taikka teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöivät tiedot, jos tiedot ovat tarpeen tiedustelutehtävän suorittamiseksi. Sotilastiedusteluviranomaisella on vastaava oikeus saada postitoimintaa harjoittavalta yhteisöltä jakeluosoitetietoja.

10 luku

Sotilastiedustelun valvonta puolustushallinnossa

105 §

Sisäinen valvonta

Pääesikunnan päällikkö valvoo sotilastiedustelua. Puolustusvoimien asessori vastaa sotilastiedustelun sisäisestä laillisuusvalvonnasta.

106 §

Puolustusministeriön suorittama valvonta

Puolustusministeriö valvoo sotilastiedustelutoimintaa.

Puolustusministeriöllä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tiedot yhteiskunnallisesti, taloudellisesti tai vakavuudeltaan merkittävistä sotilastiedusteluun liittyvistä asioista.

Sotilastiedustelun valvonnan järjestämisestä ja annettavista selvityksistä puolustushallinnossa voidaan antaa tarkempia säännöksiä puolustusministeriön asetuksella.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

107 §

Sotilastiedustelun ulkoinen valvonta

Puolustusministeriön on annettava eduskunnan tiedusteluvalvontavaliokunnalle, eduskunnan oikeusasiamiehelle ja tiedusteluvalvontavaltuutetulle vuosittain kertomus tiedustelumenetelmien ja sotilastiedustelun suojaamisen käytöstä sekä valvonnasta.

Sotilastiedustelun valvontaa varten annettavista kertomuksista voidaan antaa tarkempia säännöksiä puolustusministeriön asetuksella.

108 §

Tiedusteluvalvontavaltuutetulle tehtävät ilmoitukset

Sotilastiedusteluviranomaisen on annettava tiedusteluvalvontavaltuutetulle tieto tämän lain nojalla annetuista tiedustelumenetelmää koskevasta luvasta ja päätöksestä mahdollisimman pian luvan antamisen tai päätöksen tekemisen jälkeen. Tiedusteluvalvontavaltuutetulle on annettava myös tieto tuomioistuimelle tehdystä tiedustelumenetelmää koskevasta vaatimuksesta.

Sotilastiedusteluviranomaisen on mahdollisimman pian ilmoitettava tiedusteluvalvontavaltuutetulle päätöksestä, joka koskee:

- 1) sotilastiedustelun suojaamista;
- 2) ilmaisukieltoa;
- 3) 79 §:n 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen siirtämistä.

Tässä pykälässä tarkoitettujen ilmoitusten tekemisessä on kiinnitettävä erityistä huomiota salsassapitovelvollisuuden toteutumiseen ja siihen, että asiakirjoihin ja tietojärjestelmiin sisältyvien tietojen suoja turvataan tarvittavin menettelytavooin ja tietoturvallisuusjärjestelyin.

11 luku

Erinäiset säännökset

109 §

Määräaikojen laskeminen

Tässä laissa tarkoitettujen määräaikojen laskemiseen ei sovelleta säädettyjen määräaikain laskemisesta annettua lakia (150/1930).

Aika, joka on määrätty kuukausina, päättyy sinä määräkuukauden päivänä, joka järjestysnumeroltaan vastaa määräajan alkamispäivää. Jos vastaavaa päivää ei ole siinä kuussa, jona määräaika päättyy, määräaika päättyy kuukauden viimeisenä päivänä.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

110 §

Tallenteiden ja asiakirjojen tarkastaminen

Tiedustelumenetelmän käyttöä johtavan tai tämän määräämän virkamiehen on ilman aiheeton-
ta viivytystä tarkastettava tiedustelumenetelmän käytössä kertyneet tallenteet ja asiakirjat.

111 §

Tallenteiden tutkiminen

Tiedustelumenetelmien käytössä kertyneitä tallenteita saa tutkia vain tuomioistuin ja pääesi-
kunnan tiedustelupäällikkö, sotilastiedusteluviranomaisen tehtävään määrätty tiedustelumenetel-
mien käyttöön erityisesti perehtynyt sotilaslakimies tai muu virkamies taikka tiedusteluvalvonta-
valtuutettu tai hänen määräämänsä virkamies. Pääesikunnan tiedustelupäällikön määräyksestä tai
tuomioistuimen osoituksen mukaan tallennetta saa tutkia myös muu kuin edellä tarkoitettu soti-
lastiedusteluviranomaisen virkamies, asiantuntija tai muu henkilö, jota käytetään apuna tiedon-
hankintaa toteutettaessa.

Jos 1 momentissa tarkoitettu muu asiantuntija tai muu henkilö on yksityinen taho, sovelletaan
asiantuntijaan tai muuhun henkilöön rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen
suorittaessaan tässä luvussa tarkoitettuja tehtäviä.

Käytettäessä 2 momentissa tarkoitettua asiantuntijaa tai muuta henkilöä on tallenteiden tutki-
minen tapahduttava 1 momentissa tarkoitettun sotilastiedusteluviranomaisen virkamiehen välittö-
mässä ohjauksessa ja valvonnassa. Asiantuntijalla tai muulla henkilöllä on lisäksi oltava tarvitta-
vat tiedot ja taito sekä kokemus toimeksiannon suorittamiseen.

112 §

Pöytäkirja

Tiedustelumenetelmän käytöstä on laadittava ilman aiheetonta viivytystä pöytäkirja.

Toimenpiteiden kirjaamisesta valvontaa varten voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneu-
voston asetuksella.

113 §

Vaitiolovelvollisuus

Sotilastiedusteluviranomaisen henkilöstöön kuuluvan virkamiehen vaitiolovelvollisuuteen so-
velletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) ja muussa
laissa sekä tässä luvussa jäljempänä säädetään.

Sotilastiedusteluviranomaisen henkilöstöön kuuluva virkamies ei saa ilmaista luottamukselli-
sesti tietoja antaneen taikka peitehenkilönä toimineen henkilöllisyyttä koskevaa tietoa, jos tiedon
ilmaiseminen vaarantaisi luottamuksellisesti tietoja antaneen tai peitehenkilönä toimineen tai hä-
nen läheistensä turvallisuuden.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

Vaitiolovelvollisuus on voimassa myös, jos henkilöllisyyttä koskevan tiedon ilmaiseminen vaarantaisi jo päättyneen, käynnissä olevan tai tulevan tiedonhankinnan.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettu vaitiolovelvollisuus on myös sillä, joka suorittaa tiedustelutehtävää sotilastiedusteluviranomaisen johdon ja valvonnan alaisena tai Puolustusvoimien palvelussuhteessa.

Vaitiolovelvollisuus on voimassa myös palvelussuhteen sotilastiedusteluviranomaisessa päätyttyä.

114 §

Vaitiolo-oikeus

Sotilastiedusteluviranomaisen henkilöstöön kuuluva ei ole velvollinen ilmaisemaan hänelle hänen palvelussuhteensa aikana luottamuksellisesti tietoja antaneen henkilöllisyyttä koskevaa tietoa eikä tietoa salassa pidettävistä taktisista tai teknisistä menetelmistä.

Sama vaitiolo-oikeus on sillä, joka suorittaa tiedustelutehtävää sotilastiedustelun viranomaisen johdon ja valvonnan alaisena tai avustaa sotilastiedusteluviranomaista.

115 §

Virkamerkki

Pääesikunta vahvistaa virkamerkin, joka sotilastiedusteluviranomaisen virkamiehen on pidettävä virkatehtävää suorittaessaan mukana.

Sotilastiedusteluviranomaisen virkamiehen on ilmaistava virkatehtävää suorittaessaan olevansa sotilastiedusteluviranomaisen virkamies tai vaadittaessa esitettävä virkamerkkinsä, jos ilmaiseminen tai esittäminen on mahdollista toimenpiteen suorittamista vaarantamatta.

Muun kuin 1 momentissa tarkoitetun sotilastiedusteluviranomaisen virkatehtävässä käytettävän, sotilastiedusteluviranomaisen virkamiehen asemaa ilmaisevan tunnisteiden hyväksyy ja sen käytöstä päättää pääesikunnan tiedustelupäällikkö.

Sotilastiedusteluviranomaisen on huolehdittava siitä, että virkatoimen suorittanut sotilastiedusteluviranomaisen virkamies on tarvittaessa yksilöitävissä.

116 §

Menettely tuomioistuimessa

Tiedustelumenetelmää koskeva lupa-asia käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa. Käräjäoikeus on päätösvaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja. Kokoonpanoa tulee oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 11 §:ssä tarkoitettulla tavalla vahventaa lainoppineella jäsenellä, jollei se asian laatu huomioden ole ilmeisen perusteeton. Istunto voidaan pitää myös muuna aikana ja muussa paikassa kuin yleisen alioikeuden istunnosta säädetään.

Vaatus tiedustelumenetelmän käytöstä on tehtävä kirjallisesti. Tiedustelumenetelmän käyttöä koskeva vaatimus on otettava viipymättä tuomioistuimessa käsiteltäväksi vaatimuksen tehneen tai hänen määräämänsä asiaan perehtyneen virkamiehen läsnä ollessa. Tuomioistuimen on

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

varattava tiedusteluvalvontavaltuutetulle tai hänen määräämälleen virkamiehelle tilaisuus tulla kuulluksi tiedustelumenetelmän käyttöä koskevan lupa-asian käsittelyssä.

Asia on ratkaistava kiireellisesti. Käsittely voidaan pitää myös käyttäen videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa, jos käsittelyyn osallistuvilla on puhe- ja näköyhteys keskenään.

Tiedustelumenetelmää koskevan päätöksen sisällöstä säädetään tiedustelumenetelmäkohtaisesti. Päätös on annettava heti tai viimeistään samaan tiedustelua koskevaan kokonaisuuteen liittyvien tiedustelumenetelmiä koskevien asioiden käsittelyn päätyttyä.

Jos tuomioistuin on myöntänyt luvan telekuunteluun tai televalvontaan, se saa tutkia ja ratkaista luvan myöntämistä uuteen henkilöön, teleosoitteeseen tai telepäätelaitteeseen koskevan asian vaatimuksen tehneen tai hänen määräämänsä virkamiehen läsnä olematta, jos on kulunut vähemmän kuin kuusi kuukautta aiemman lupa-asian käsittelystä. Asia voidaan käsitellä mainitun virkamiehen läsnä olematta myös, jos tiedustelumenetelmän käyttö on jo lopetettu.

Lupa-asiassa annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätöksestä saa ilman määräaikaa kannella Helsingin hovioikeudelle. Kantelu on käsiteltävä kiireellisenä. Myös tiedusteluvalvontavaltuutetulla on oikeus kannella tiedustelumenetelmän käyttöä koskevassa lupa-asiassa annetusta päätöksestä.

Tiedustelumenetelmää koskevan asian käsittelyssä on kiinnitettävä erityistä huomiota salassapitovelvollisuuden toteutumiseen ja siihen, että asiakirjoihin ja tietojärjestelmiin sisältyvien tietojen suoja turvataan tarvittavin menettelytavoin ja tietoturvallisuusjärjestelyin.

117 §

Asianosaisjulkisuuden rajoittaminen eräissä tapauksissa

Henkilöllä, jonka oikeutta tai velvollisuutta asia koskee, ei ole viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 §:ssä säädetystä huolimatta oikeutta saada tietoa tässä laissa tarkoitettua tiedonhankinnasta, ennen kuin 86 §:ssä tarkoitettu ilmoitus on tehty.

118 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään puolustusvoimista annettuun lakiin (551/2007) uusi 8 a § seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

8 a §

Sotilastiedustelu

Puolustusvoimien tiedustelutoiminnasta säädetään sotilastiedustelusta annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Laki

sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain (255/2014) 13, 27, 36 ja 86 § seuraavasti:

13 §

Pääesikunnan toimivalta antaa määräyksiä

Sama toimivalta kuin 12 §:ssä tarkoitettulla kurinpitoesimiehellä on myös vastaavassa tehtävässä olevalla esimiehellä. Puolustusvoimien tiedustelulaitoksen ja pääesikunnan tiedusteluosaston virkamiehellä ei ole tässä laissa tarkoitettua kurinpitoesimiehen toimivaltaa. Muilta osin pääesikunta määrää, ketä on pidettävä vastaavassa tehtävässä olevana esimiehenä. Lisäksi pääesikunta voi antaa joukko-osaston komentajaa ylempien kurinpitoesimiesten keskinäisestä kurinpidollisesta toimivallasta määräyksiä, jotka poikkeavat heidän hallinnollisesta ja sotilaallisesta toimivallastaan.

27 §

Esitutkinnan toimittaminen

Kun sotilasoikeudenkäyntilaissa tarkoitettu rikos on tullut kurinpitoesimiehen tietoon tai kun on syytä epäillä, että tällainen rikos on tehty, kurinpitoesimiehen on viipymättä huolehdittava, että asiassa toimitetaan esitutkinta. Tutkintaan sovelletaan tämän lain lisäksi, mitä esitutkinnasta rikosasiassa säädetään.

Esitutkinta on myös toimitettava, kun sotilasoikeudenkäyntilain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu syyttäjä niin määrää.

Puolustusvoimien tiedustelulaitoksen virkamiehen tekemäksi epäillyn rikoksen esitutkinnan toimittaa pääesikunta siten kuin 35—41 §:ssä säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

36 §

Esitutkintaa hoitavat pääesikunnan virkamiehet

Esitutkintaa hoitavat ja siihen liittyviä toimivaltuuksia käyttävät pääesikunnan oikeudellisen osaston virkamiehet seuraavasti:

1) päällystään kuuluvalla poliisimiehelle ja pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle säädettyjä toimivaltuuksia käyttävät puolustusvoimien asessori ja sotilaslakimies;

2) poliisimiehelle ja tutkijalle säädettyjä toimivaltuuksia käyttävät ylietsivä ja esitutkintatehtävään määrätty puolustusvoimista annetussa laissa tarkoitettu ammattisotilas tai muu tehtävään määrätty virkamies.

Yksittäinen kuulustelu tai muu tutkintatoimenpide voidaan antaa 28 §:n 3 momentissa tarkoitettun tutkijan suoritettavaksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen virkamiesten viroista, virkoihin nimittämisestä, tehtävään määrittämisestä sekä virkojen ja tehtävien kelpoisuusvaatimuksista säädetään puolustusvoimista annetussa laissa.

86 §

Toimivalta rikosten ennalta estämisessä ja paljastamisessa

Puolustusvoimien rikosten ennalta estämisessä ja paljastamisessa huolehditaan sotilaallisen maanpuolustuksen alalla Suomeen kohdistuvaan tiedustelutoimintaan ja sotilaallisen maanpuolustuksen tarkoitusta vaarantavaan toimintaan liittyvien rikosten ennalta estämisestä ja paljastamisesta.

Puolustusvoimille 1 momentissa säädetty tehtävä ei rajoita suojelupoliisin laissa säädettyä toimivaltaa.

Keskusrikospoliisi huolehtii sotilaallisen maanpuolustuksen alalla Suomeen kohdistuvaan tiedustelutoimintaan liittyvän rikoksen ja sotilaallisen maanpuolustuksen tarkoitusta vaarantavan rikoksen selvittämisestä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

tuloverolain 92 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tuloverolain (1535/1992) 92 b §, sellaisena kuin se on laissa 528/2005, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 290/2018 vp

92 b §

Todistelupalkkiot, vihjepalkkiot ja tietolähdetoiminnasta maksettavat palkkiot

Veronalaista tuloa eivät ole:

1) valtion varoista maksettavista todistelukustannuksista annetun lain (666/1972) nojalla valtion varoista saatu korvaus matka- ja toimeentulokustannuksista sekä taloudellisesta menetyksestä;

2) viranomaisen maksama tai välittämä korvaus tai palkkio rikoksen estämistä, rikoksen selvittämistä, rikoksentehtävän kiinni saamista tai rikoksella saadun hyödyn takaisin saamista edesauttaneesta tiedosta;

3) viranomaisen maksama palkkio sotilastiedustelusta annetussa laissa (/) ja poliisilaissa (872/2011) tarkoitetulle tietolähteelle tiedustelutehtävien hoitamiseksi merkityksellisten tietojen hankkimisesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 11.3.2019

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri